БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

47-дохи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 175 (13183)
1970 оной июлиин 28, вторник

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбзринүүдые бэелүүлхын түлөө

ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАА ЗҮБӨӨР АШАГЛАХА

КПСС-эй Центральна Комитедэй июлиин Пленумэй дүнгүүд ба хүдөө ажахые саашадань хүргөөхэ талаар аймагай партийна органицудай зорилгонууд гэһэн асуудал дээрэ Мухар-Шэбэрэй райкомой пленум дээрэ һаяхан өнгөрөөбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй XXIII съездын, мүн партийн ЦК-гай удаадахи Пленумай шиидхэбзринүүдые бэелүүлхэ аймагай хүдөөгэй ажалшад колхоз, совхозуудай ажахые хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абалые дээшэлүүлхэ талаар түлөө жэлнүүдтэ зарим тэды амжилтануудые түйлажа байна гэжэ онцолоо. Орооһо тарыанай ургаса, мүн һаа, ноохо хайшалалга олохон ажалнуудта урда урданайхиһаа дээшэлэ. Аймагай колхоз, совхозуудай үндэр мяха, һү, ноохо, үндэгэ үйлдэдаха хахад жэлэйнгээ түсэб ихэ дүрбөөнь урид дүүргээд байна. Энэ жилдэ тарыалан, сабшалангай ургаса ямала һайн, имагтал саг өөнь гэлтэ хоролтогүйгөөр хүргэжэ абаха хэрэгтэй.

Ороной хүдөө ажахые саашадань үндэрдан түргэнөөр хүргөөхэ арга замуудые заажа, тодорхой хэмжээ дүүрэгнүүдые хараалһан КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбзринүүдые аймагайм найгуулы ажалшад халуунаар һайшаажа, тарыаниие бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэй ажалаараа оролсоно гээд элидхэлшэ болоно.

—Манай баялиг—газар тарыаланда болоно,—гэжэ аймагай уһалгуурнай системын управлениин начальник **В. И. Задевалов** түрүүлжэ эхилнэ. Энэхэниие зүбөөр, ямаг үрэ ехэтэйгээр ашаглахэ гээшэ тон шухала гэжэ манай парти заадаг байна, мүнөөшье—июлиин Пленумэй материалнууд соо дахинаа маанадай анхарал хандуулна. Дүй дүршэл юу харуулнаб гэбэл, манай аймагай 1969 байдалда газараа уһалжа ашаглабал, гектарай дунда зэргээр 18—20 центнер орооһо абаха арга тайбди. Харин уһалагдаагүй гектарай ургасань 7-10 центнерһээ ихэшэлнэгүй. Тиимэһээ газар уһалгада горитой анхарал хандуулгаа ёһотойбди. Энэхэнэй тулада бүри 1971-72 онуудта Түгнын уһалгуурнин түхеэрэлгэ барижа дүүргөөд, хүсэдөөр ашагладаг болохо зорилго табигдана. Энэхэнтэй дамжуулан, колхоз, совхозуудые дүрсэтэ техникээр хангаха асуудал гарана.

Гадна «Заганский», «Забайкалец» колхозуудта ехэ талмайн хэмаг хатааха хэрэгтэй. «Авангард», Суулгын совхозуудай, «Зная Ленина» колхозой тарыалан һалхи, уһанда ехээр гэмтэнэ. Энэхэнтэй тэмсэхын, мүн намаг газар хатаажа, тарыалан, сабшалангай талмай ехэдхэхын тулада хүсэ ехэтэй мүнөө үеын техникэ хэрэгтэй болоно. Партийн райком эдэ асуудалнуудые дары шиидхэхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Манай совхоз залуу ажахы юм, —гэжэ «Одон» совхозой директор **Д. Д. Тушинов** хэлэнэ. Һая эмхидхэгдэһэн туладаа үйлэдбэриин үндэһэ һуури һулатай. Даб дээрэ абажа хэлэбэл, малай байха байра, машина техникэ дуталдана. Эдэ бүгэдые хүсэлдүүлхын тулада ехэхэн мүнгэ зөөри, туһламжа хэрэгтэй. Совхозоймнай ажалшад партиин ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбзринүүдые ехэтэ һайшаажа, тэрэниие бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хүбитые оруулха байха.

Орооһо, һү, үндэгэ гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб колхозойнгоо үни дүүргэһэн тухай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ **Е. В.Иванов** элидхэбэ. Энэ амжалта бэлэхэнээр ерээгүй, колхознигуудай оролдосото ажалаар туйлагдаа юм. Гадна манай парти, правительство колхоз, совхозуудта ехэхэн туһламжа үзүүлнэ бшуу. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха сэн дээшэлэнхэй, тиигэжэ ажахын һалбари бүхэн олзо оруулха аргатай болоо. Мүнөө манай колхоз ерэхэ табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна. 1971-75 онуудта орооһо тарыанай ургаса 1968 онойхитой жэшэбэл, гектарай 5 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табинхайбди. Мүн мал ажалай талааршье хараа түсэбүүднай ехэ. КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбзринүүдтэй танилсажа байхадаа, манай колхознигууд өөһэдынгөө шиидхэхэ зорилгонуудые бүри һайнаар тодорхойлно.

Суулгын совхозой парткомой секретарь **А. Ф .Плюснин** ажалшадай дунда ябуулагдадаг ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ пленумдэ хабаадагшадай анхарал хандуулжа, энэ хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые шүүмжэлбэ.

КПСС-эй райкомой пленум дээрэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Б. С. Семенов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ. Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар пленум тогтоол абаба.

Г. ЩЕПИН.

СОВЕТ АЖАЛШАД ТУХАЙ АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО

ВЦСПС-эй Президиумдэ

«ССР Союзай, союзна республикануудай ажал тухай хуулиин үндэһэ һуури баталха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Хуули гаргаһантайнь дашарамдуулан, профсоюзна эмхинүүдэй зорилгонууд тухай» тогтоол ВЦСПС-эй Президиум гаргаба.

ССР Союзай, союзна республикануудай хуулиин үндэһэ һуурие предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта ойлгуулжа үгэхэ гэжэ профсоюзуудай соведүүд болон комитедүүдтэ дурадхагдаба.

Предприятинуудай, профсоюзуудай клубуудта, соёлой ордонууд ба байшангуудта лекци, элидхэл, ажал тухай хууляар асуудалнууд болон харюунуудай вечер эмхидхэжэ байха тэжэ һайшаан дурадхагдаһан байна. Ажал тухай хуули хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта ойлгуулжа үгэхын, хуулиин туһламжа тэдээндэ үзүүлхын тулада предприятинуудта, эмхи зургаануудта һайн дуранай юридическэ консультаци эмхидхэхэ гэжэ дурадхагдаба.

Үйлэдбэри тухай асуудалнуудые шиидхэхэдэ, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эрхэ байдал, ажаһуудал һайжаруулхада үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнэй хүдэлмэри эдэбхитэй болгохо, хамтын суглааануудай үүрүү дээшэлүүлхэ гэжэ профсоюзуудай соведүүдые, комитедүүдые тэрэ тогтоол уялгална.

Ажалай түлөөһэнэй, шан үгэлгын талаар тогтоогдомол ёһо гуримай хэр зүбөөр хэрэглэгдэжэ байһанай хойноһоо хиналта профсоюзна эмхинүүд тогтоохо ёһотой гээд тогтоол дотор хэлэгдэһэн байна.

Ажалай сагһаа гадуур хүдэлмэри хэхэ тухай зүбшөөлөө үгэхэдөө, тиимэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоһоной шалтагаануудые элируулжэ, тэдэ шалтагаануудые зайсуулжа, хүтөлбэрилэгшэдэй талаһаа хэмжээ абтахыень туйлаха гэжэ, ажалай сагһаа гадуур хүдэлмэри хэхэ зүбшөөлөө имагтал хууляар хараалагдаһан ушарнуудта үгэжэ байха гэжэ профсоюзуудай фабрична, заводской комитедүүдые, месткомуудые ВЦСПС-эй Президиум уялгалба. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажал, амаралта тухай ёһо гурим сахихын хойноһоо хиналта шангадхаха, эрилтэ дээшэлүүлхэ гэжэ дурадхагдаба.

Ажалай журам бэхижүүлхын түлөө тэмсэлээ шангадхаха гэжэ профсоюзна эмхинүүдтэ дурадхагдаба. Гэр байрын, социально-культурна хангалгын хүнгэлэлтэ эгээн лэ түрүүн һайн хүдэлмэрилэгшэдтэ олгожо байха гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Ажалай журам бэхижүүлгэдэ нүхэрэй сүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ гэжэ профсоюзна эмхинүүдтэ дурадхагдаба.

Ажалые эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэһонэй, гар хүдэлмэри оньһожоруулһанай түлөө шангуудые ВЦСПС-эй Президиум тогтообо.

Ажалые эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэдэг болоһоной түлөө иимэ зургаан шан тогтоогдобо: нэгэдэхи—15 мянган түхэригэй, хоёрдохи хоёр шан—10—10 мянган түхэригэй, гурбадахи гурбан шан—5—5 мянган түхэригэй.

Гар хүдэлмэри оньһожоруулһанай түлөө иимэ зургаан шан тогтоогдобо: нэгэдэхи—10 мянган түхэригэй, хоёрдохи хоёр шан—5—5 мянган түхэригэй, гурбадахи гурбан шан—3—3 мянган түхэригэй.

ВЦСПС-эй шангууд тухай дүрим баталгдаа.

ВЦСПС-эй шангууд жэл бүри майн 1-дэ олгогдожо байха юм. Шанда хүртэһэн предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд—дипломоор, ажалые эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ, гар хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ горитой нэмэри оруулһан хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд, алба хаагшад—ВЦСПС-эй тэмдэгээр шагнагдаха юм.

(ТАСС).

Харилсаан хүгжэнэ

Июлиин 21—24-нэй үдэрнүүдтэ Москвада Экономическа Харилсан Туһалалсалгын Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй 48-дахи заседани болобо. Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Монголой Арадай Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Социалис Республикын, Советскэ Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын түлөөлэгшэд заседанида хабаадалсаба.

СЭВ-эй гэшүүд-оронуудай экономическа интеграци хүгжөөхэ харилсаа холбоо дам саашадань улам гүнзэгы һайн болгохо үргэн программын проект зохёон бэлдэхэ хүдэлмэриин ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухайда СЭВ-эй стандартизациин комиссинуудай, хүдэлмэришэ бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй элидхэлнүүдые гүйсэдхэхэ комитет зүбшэн хэлсээд, һайшааһан байна.

Түлишын-энергетическэ, металлургическа, түүхэй эд гаргадаг бусадшье һалбаринуудай продукцяар СЭВ-эй гэшүүн-оронуудые хангаха асуудал шиидхэхэдээ, мүн үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгохо, тэдэниие хамжаанда оруулха асуудал шиидхэхэдээ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ гол хэмжээнүүдые дүүргэхэ гэжэ СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта һайшаан дурадхагдаһан, Соведэй органуудта даалгагдаһан байна. Тэрэшэлэн, түс һалбаринуудта харилсаа холбоо хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые тодорхойлхо ажалаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ даалгагдаба.

Дэлхэйн социалис байгуулалтын экономическа асуудалнуудые эрхилхэ уласхоорондын институт тухай дүрим гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ баталгдаа һэн.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай экономическа, эрдэмэй-техническэ харилсаа холбооной бусадшье хэдэн асуудалнуудые, тогтоолнуудые гүйсэдхэхэ комитет хаража үзөөд, баталан абаһан байна. (ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар нүхэр Семёнов Бато Семёнович дэбжүүлэгдэбэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1970 оной июлиин 10-да гаргаһан Указай ёһоор, 788-дахи Октябрьска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадай һунгалта 1970 оной августын 16-да, воскресенидэ үнгэргэгдэхэ болоһон байна.

Тус һунгуулиин округто ородог Улаан-Үдэ городто, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй ба Улаан-Үдын аймагуудта һунгалтын урдахи суглааануудэ эдэ үдэрнүүдтэ үнгэржэ байна. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай, СССР-эй Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой колхознигуудай хамтын суглааануудэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Семенов Бато Семеновичые**, 788-дахи Октябрьска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ. Тус кандидатурые халуунаар дэмжэһэн һунгагшадай үргэн суглааануудэ округ дотор боложо үргэлжэлнөөр.

Сабшалга, һүрилэлгэ жэгдэ ябуулха

ЭДЭБХИТЭЙ АЖАЛАЙ ЭРШЭ

Илангаяа КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэри, мүн партийн XXIV съезд зарлаха тухай мэдээсэл манай колхозой гэшүүдэй урма баярые улам бадаруулаа.

Тиимэһээ байгша ондо үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө эршэмтэй шангаар ябажа байһаниинь гайхалтай бэшэ. Мүнөө колхоздо бүхы 826 гектар сабшалангаймнай 553 гектарайнь ногоон сабшагдаад. тэрэнэй 400 үлүүтэй га газарайнь үбһэн хуряагдажа һүрилэгдөөд байна. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы гурбан бригадануудтамнай 8050 центнер үбһэн хуу тракторай шарганууд дээрэ сомогдоо. Сабшалангай га бүриһөө 24—25 центнер үбһэн гарана.

Үбһэндэ орохонһоо хойшо хоёрдохи комплексно бригадынхид (бригадирынь А. И. Иванов) бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгаржа, 4245 центнер үбһэ абаа гэхэ гү, али даажа абаһан бүхы сабшалангайнгаа ная гаран процентын үбһэ хуряагаад байнхай. Мүн сабшалан һайжаруулха тусхай оньһожоруулгадаһан отрядай (даагшань К. А. Иванов) механизаторнууд баһал тэдэнһээ сохэ гээгдэнэгүй.

Эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ хуряалгада үдэр бүри 150—160 хүн, 32 трактор, хори гаран мори унаа хүдэлнэ.

Тэрэшэлэн үбһэнэй гурил татаха «АВМ-0,4» машинашье һайнаар хүдэлгэгдэнэ. Түрүүшын 700 центнер ногооной гурил бэлэдхэгдээ. Тус звено халаан соо 16 центнер тиимэ гурил татаха даабаритай һаа, ходо 30—32 центнер татажа мэшээглэнэ. Намар болотор бүхыдөө 1500 центнер иимэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойбди.

Н. ЕСЬКОВ,

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой экономист.

Энэ жэлдэ тарыалан, сабшалангай ургаса һайн. Хүн зоншье урма баяртай, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр хүдэлнэ. Мүнөө сабшалан дээрэ ажаллажа байгшад шадаал һаа, богони болзорто эрхим шанартай үбһэ ехээр сабшажа, хуряажа абаха, энэ хүдэлмэреэ түргэн дүүргэхэ гэжэ булта эрмэлзэн хүдэлнэ.

ГОЛ ЮУМЭН—ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ

Һаяхан үбһэшэдэйнгөө дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй һүүлшын арбан хоногой дүн гаргадахамнай, ажахы соогоо Бага-Худэри тосхоной дурбэдэхи отделениинхид (эрхилэгшэнь И. И. Протасов) бултанһаа ехэ үбһэ хуряаһан байжа, совхозой дирекци, партком, хүдэлмэришэдэй комитедэй дамжуулгын улаан туг, мүнгэн шанда хүртөө.

Эдэнэр үсөөхэн хоног соо 1000 һайса гаран центнер үбһэ эрхим шанартайгаар хуряагаа. Энэ отделени соогоо В. И. Фоминай хүтэлбэрилдэг звено мүрысөөндэ шалгаржа, һүүлшын арбан хоногой дүнгөөр баһал мүнгэн шан, нэгэ эрье хони абаһан байна.

Совхоздо бүхыдоо 4 мянга гаран центнер үбһэн һүрилэгдөө. Мүнөө сабшалан дээрэмнай 13 звено — тэдэнэй хахадынь оньһожоруулагдаһан звено — хүдэлнэ. Үдэр бүри хүдэлдэг 350 гаран үбһэшэнһөө гадна, суббото, воскресени бүхэндэ тосхон, һүүринуудһаа 130 гаран хүн үбһэндэ гаража туһалалсадаг.

Байгша ондо өөһэдынгөө сабшалан дээрэһээ 32 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха, мүн ондоо тээгүүр сабшалсажа, тэрээн дээрээ үшөө 17—20 мянган центнер үбһэ нэмэжэ суглуулха һанаатайбди. Тиигэбэлнай, бүхы адууһа малда бардам хүрөөд, үлэхэ үбһэн абтаха байна. Юуб гэхэдэ, нёдондо энэхэнһээ хоёр дахин бага үбһэн абтаа һэн.

Манай совхозой бүхы хүдэлмэришэд урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргээд, адууһа малаа элбэг тэжээлээр хангажа, мяха, һү ехээр абаха, гүрэндөө худалдаха, тиигэжэ партиингаа XXIV съездые ажалай эрхим амжалтаар үгтахын түлөө оролдоно.

П. ГЫЛЫКОВ.

Хяагтын аймагай Худэриин совхозой директор.

ҮСӨӨНШЬЕ ҺАА, БҮТЭЭСЭТЭЙ

Һүүлэй хэдэн үдэр наратай сэлмэг байжа, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие нилээд даб гүүлээ.

Нарһатын совхозой Саранка гэжэ газарта үбһэ сабшажа байһан пенсионер үбгэн Ф. А. Белобородовой даадаг 6 хүнһөө бүридэһэн звеногойхид хүдэлжэ эхилһээр һаянайшье һаа, 500 центнер үбһэ сабшажа һүрилбэ. Тиигэжэ үбһэ хуряаха түсэбөө хахадлаад байна. Эдэмнай үсөөхэншье һаа, хуу шадамар бэрхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг зон.

— Сабшаһан үбһэеэ баалдань удаан хэбтүүлжэ, бороодо сохюулхагүй, дан бутартар хатаахагүй гэжэ оролдонобди. Тиимэһээ сабшалга, хуряалга, һүрилэлгын хоорондо забһар гарганагүйбди, — гэжэ нүхэр Белобородов хөөрэнэ.

Энэ звеногой коммунист Д. Г. Ванчиков олондо жэшээ харуулан ажаллана. Тэрэ үбһэ гар хажуураар сабшаха, һүрилхэдөөшье бүтээсэ үбһэ гар хажуураар сабшаха, һүрилхэдөөшье бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг юм.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

«Улаан туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Ярууна.

ХАЛУУН ХАҺА

Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой гэшүүд адууһа малайнгаа эдихэ тэжээл бэлэдхэжэ эхилһээр үнихэнэй. Мүнөө 500 гектар сабшалангай ногоо сабшажа, тэндэһээ 3500 центнер үбһэ һүрилөөд байна. Эндэ богони болзор соо 1820 центнер һайн шанартай үбһэ сомоһон Г. П. Нагаевай звено колхоз соогоо социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Үбһэ хуряалгатай хамта мүнөө эндэ силос дарагдажа эхилбэ. Хабар эртэ таригдаһан горох обёос хоёрой холисо ногоое силос хуряадаг 6 комбайн сабшажа тэрэниень тусхай тэргэтэй тракторнууд таһалгаряагүй зөөнэ. Энэ халуун хаһа соо автомашинын жолоошон Л. И. Руднев, тракторист В. Батурин гэгшэд эршэтэ ажалай жэшээ харуулан худэлнэд.

Мүн баһа энэл аймагай «Заветы Ильича» колхоз 544 гектар сабшалангай ногоо унагаагаад, даб дээрэ 4060 центнер үбһэ сомоох байна.

Р. БЕРЕСТЕНЕВ.

ФОТО-СПОРТАЖ

Оньһон техникэ оролдолго хоёрой нүхэсэл

Доодо-Ивалгын нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ үглөөнэй улаан наранһаа үдэшын бүрэнхы болотор эршэтэ халуун ажалай охин нэгэ час, минуташье замханагүй.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын 3-дахи отделениде үбһэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Эндэ Даба Бальчиновай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан бригада түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Тус бригадада тракторай косилкатай 2 агрегат үбһэ сабшана. Сабшагдаһан үбһые баһал ехэ тармуурта 2 агрегадай баал болгожо үгэхэдэнь, тэрэниень нэгэ трактор тусхай нагшуургаар суглуулжа, бухал болгоод, һүридэ зөөнэ. Мүн баһа үбһэн оньһон машинаар һүрилэгдэнэ.

Мүнөө эндэ 800 центнер үбһэн һүрилэгдэнхэй. Бригада бүхыдөө 320 га сабшалантай. Тус коллектив сабшалангай гектар бүриһөө 13 центнер абаха түсэбтэй аад, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Эндэ механизаторнууд 10 хоног соо үдэр бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэл, гол түлөөһэн дээрээ 60 процент нэмэжэ абаха юм. Энэнь августын 1 болотор хэрэглэгдэхэ байна. Удаань августын 1-һээ тэрэнь 30 процент болохо.

«Үдэрэй һонин» гэжэ ханын газетэдэ үдэр бүри үбһэшэдэй даабаряа, хэр дүүргэжэ байһан тухайнь тэмдэглэгдэнэ. Тэрэ хуудаһан дээрэ ажалай түрүүшүүл Борис Коногоров, Ринчин Ринчинов, пенсионернүүд Зындема Нанзанова, Цыбик Ринчинова, Дамдин Улзытуев гэгшэд бэшээтэй.

Бригадада партийна бүлэг байгуулагданхай. Тэдэнэй дунда бригадир Даба Бальчинов, косилкашан Михаил Перевалов гэгшэд ороно. Тэдэнэр үдын забһарта нухэдтөө шэнэ газетэ, журнал уншажа үгэнэ.

ЗҮРАГ ДЭЭРЭ: Бригадир, КПСС-эй гэшүүн Даба Бальчинов; «Үдэрэй һонин» гэжэ хуудаһан; үбһэ һүрилэлгэ; косилкашадай үбһэ сабшажа ябахань харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

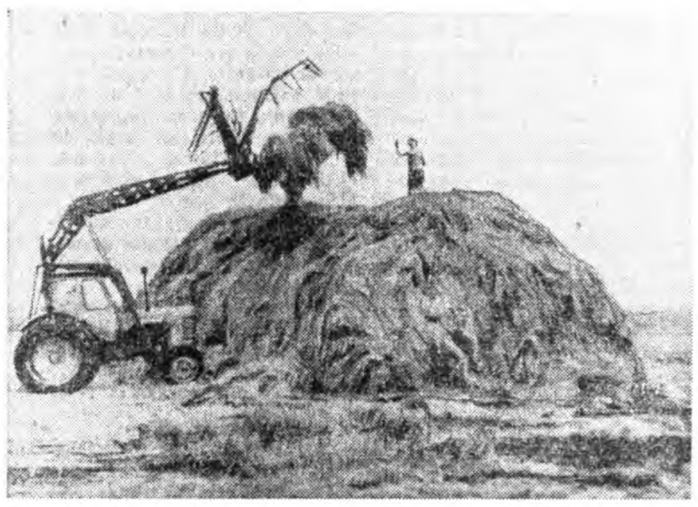

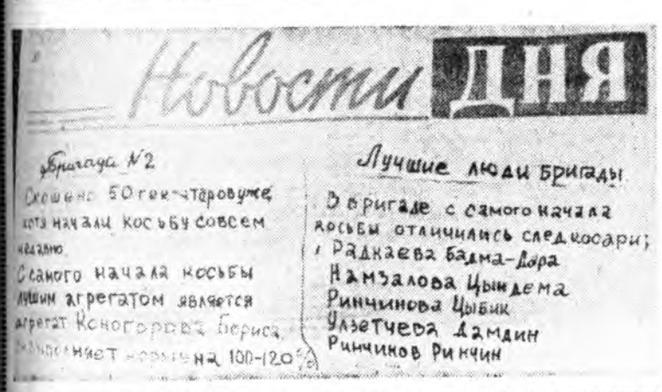

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛЭЭД, ЭДЭБХИЕНЬ ДЭМЖЭХЭДЭ...

ТЭРЭ ЯБАХАДАМНИ Шэнэ Бэрээнэй механическа заводой хажууда тракторай прицепүүдые ашаһан, үгсараатай хэдэн платформонууд байгаа һэн. Энэ завод һая болотор гансал тракторай мотоор заһадаг байгаа һааб даа. Харин мүнөө оньһон аргаар ашаагаа өөрөө буулгадаг тракторай прицеп бүтээдэг болоһыень тинхэдэ ойлгоо һэм.

«2ПТС-4» гэжэ прицеп бүтээжэ эхилхэдэнь, дуталдаха, ядалдаха юумэниинь яашаха һэн бэ. Харин мүнөө энэ прицеп Сибириин ба Алас-Дурнадахи ажахыннуудай хэрэгсэл ехэтэй, һайн тоотой продукци болоҗо шадаа. Байгша оной 6 һарын туршада тус завод 1330 прицеп хэрэглэгшэдтэ ябуулаа. Энэнь түсэбөө 670 хэһэгээр үлүүлһэн жэшээтэй болоно. Үшөөшье олые бүтээхэдээ ядалдахагүй һэн. Тэд хэрэгтэй материалаарнь хангаха хүдэлмэри хүсэд гуримщуулагдаагүй байһаар шуу.

Заводой коллектив гансал тоогой хойноһоо хүсэлнэ бэшэ. Энэ шэнэ продукциингаа шанарые һайжаруулха, оньһон түхеэрэлгэнүүдынь улам нарижуулха, үнэ сэнгынь хямдаруулха, алмалта хэхэ гэжэ горитой ородолго гаргажа байһаниинь һайшаалтай.

Шэнэ продукци бүтээлгэдэ мэргэжэхэ гээшэ дан бэлэн юумэн бэшэ. Гэбэшье энэ хэрэгтэ бүхы коллектив, нэн түрүүлэн заводой хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци тон харюусалгатайгаар хандаа. Түрүүшын үедэ заводой директор нүхэр Попков, главна инженер нүхэр Пуховской, главна технолог нүхэр Бадмаев болон бусад мэргэжэлтэд заводой цехүүд сооноо гарадаггүй һэн гэжэ хэлэхэдэ буруу юумэниинь огто үгы. Бүтээхэ гэһэн юумээ түргөөр ло үйлэдбэридэ оруулха гэһэн эрмэлзэл тэдэнэй һанаа сэдьхэлые эзэлэнхэй байгаа ха юм даа. Шэнэ юумэнэй татаса ондоо бшуу...

Анханда тракторай прицеп бүтээдэг Украйнын Херсоной завод ондоо продукци гаргадаг болоо гэһэн һураг нэгэтэ Владимир Григорьевич Попков дуулажархиһан байгаа хаш. Тэд тэрэ прицепые манай үйлэдбэрилдэг болоо һаа, ямар юумэ ааб гэһэн бодол директорэй толгойноо гарахаа болёо һэн. Энээн тухайгаа нүхэдтээ хөөрэлдөө, партийн райкомдо дурадхаа. «Зүб лэ бодол» гэһэн сэгнэлтэ абаа һааб даа. Тэд һанамжаяа туршаха, бүтээхэ хэрэгтэй. Түрүүн өөрөө нүхэр Попков Херсон ошобо. Удаань тэрээн уруу мэргэжэлтэдээ ябуулба. Тэндэхи үйлэдбэритэй, технологитойнь танилсаба. Али олон чертежнуудые асарба. Даб дээрэ хэрэгтэй болохо мүнгэ суглуулжа эхилбэ...

Һанаһандаа хүрэхын түлөө ородолго, ажалша бүхэриг хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй эршэтэй ажал ашаяа харюулаа. Тракторай прицеп—шэнэ продукци бүтээлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Зүгөөр хүсэд хойноһ гараабди, нигээд лэ хэрэг бүтээ гэжэ эндэхид һанаа сэдьхэлээ ханаагүй. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэг зүбшэхэ үедөө, шэнэ продукци гаргалгаяа бүри нарижуулха, экономическа ашаг үрынь дээшэлүүлхэ арга боломжоор сохэбди гэжэ хүдэлмэришэд сэхэ мэдүүлһэн байна.

Түрүүндээ завод модон бортотой прицепүүдые гаргадаг байгаа. Тэрэниие хэхэнь бэрхэтэй һэн. тингээдшье үнэ сэнгынь ехэ мүртөө наһагүй, түргэн хэрэгсэлнээ гараха байһаниинь мэдээжэ. Хэрбээ түмэр бортотойгоор бүтээдэг болоо һаа, яахаб гэһэн бодол түрэбэ. Тэрэ хүсэл мүнөө бэелүүлэгдээ. Бортонуудые штамповка хэрэглэн хэдэг болоо. Нэгэл хүн заводой бүхы хэрэглэмжэ хангаха арганай болобо. Тингэжэ ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлжэ, прицеп бүхэндэ 40 түхэриг алмагдажа эхилээ бшуу.

Багаар хүсэ, зөөри гаргашалан, бүхэ бэхи, һайн шанартай продукци гаргаха—нимэл уг зорилготойгоор заводой партийна организаци мүнөө хүдэлмэреэ эмхидхэн ябуулжа байна. Дээрэ хэлэгдэһэн бэшэг зүбшэн хэлсэлгэ цех бүхэндэ болоо. Хүдэлмэришэд ажалай эмхидхэлдэхи дутагдалнуудые элирхэйлээ, олон дурадхалнуудые оруулаа. Заводой партбюро дирекцитэй суг тусхай хэмжээ ябуулганууде зохёожо, арьбалалтын гурим чаринаар сахиха, алмалта хэхэ хэрэгтэ далайса ехэтэйгээр ороод байна.

Котельнэ цехэй коллективэй суглаан дээрэ хүдэлмэришэд коммунист П. И. Иванов, партийнабэшэ Н. Т. Жерлов гэгшэд үлүү ехэ хүсэтэй двигательнүүдэй табигдаһанһаа болоҗо, жэлэй туршада 1200 түхэригэй зайн галай элшэ хүсэн хиндэ гаргашалагдана гэжэ хэлээ һэн. Тэрэнь тон зүб байгаа. Тэд 100 мориной хүсэтэй двигательнүүдэй орондо бага хүсэтэйе тодхохо үшар болоо. Энээгээр ямар алмалта туйлагдаха юм гэжэ бодол түрэжэ болохо. Үнэндөө тиимэ бэшэ. Алмагдаһан мүнгэ бүхэниие хамталхада хэдэн мянганда хүрэхэ ха юм.

Хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые комплексноор оньһожоруулха асуудалда партийна организаци анхаралаа онсо табина. Оньһожоруулга үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, элдэб шатын албаниие соморложо, мэргэжүүлэн гуримшуулжа, хүтэлбэри улам нарижуулжа, хүдэлмэрилэгшэдэй тоое адаг 45 хүнөөр үсөөн болгохо гэһэн пункт хэмжээ ябуулганууд соонь бэшээтэй. Даб дээрэ 28 хүн хороогдоод байна. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Нэгэ хүдэлмэришэниие олон мэргэжэлтэй, элдэб шадабаритай болгохо талаар горитой хэмжээн абтана. Кадрнуудай таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй тооложо гаргаһанай ёноор, жэл дүүрэтэр 113 хүн хоёр, гурбан мэргэжэлтэй болоҗо шадахаар багсаагдана. Нэгэ хүдэлмэриин үгы байхада, нүгөөдынь хэжэ шадаха байхада али зэргын һайн бэ.

Залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ, ажалай дүршэлдэ түргэнөөр дадуулха, мэргэжэл һайнтай бэрхэ хүнүүд болгохо хэрэгтэ партбюро һанаагаа ходо табижа байдаг. Тэдэниие эрмэлзэл ехэтэй байдагаар һургаха, урмашуулха, юумэндэ бодомжотойгоор хандаг байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ улам саашадаа ехэ туһатай зүйлнүүд болоҗо үгэхэ байна. Энэ жэлэй эхиннһээ 40 гаран залуу үетэн гагнууршан мэргэжэлтэй болоо.

Шэнэ техникэ, эрдэм наукын түйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгын удха шанарые эндэхи партийна организаци түрүүшын эрилтэ гэжэ ойлгоҗохой. Гагналга дээрэ шэнэ дүй дүршэл хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые 30—40 процент дээшэлүүлхэ арга олдоо. Мүнөө түмэр харгыгаар асарһан ашаа буулгаха, бэлэн продукцияа тээжэ ябуулха хүдэлмэрние оньһожоруулха байна. Тэрэнэй хүсэндөө ороходоҗ ашаа тээлгэ, буулгалгада ашаглагдадаг бүхы автокран, автомашинануд, тэндэ хүдэлдэг хүнүүд сүлөө гаража үгэхэнь ха юм.

Техническэ үндэһэ баримтатай ажалай түлөөһэн арьбалалта хэхэ гол аргануудай нэгэн. Техническэ үндэһэ баримтатай ажалай нормо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгые жэлэй дүүрэтэр 50 процентдэ хүргэхэ гэжэ хэмжээ ябуулганууд соонь хэлэгдэнхэй. Харин бүри мүнөө тиимэ нормо бүхы ажалай 77 процентые эзэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэгэй гараһанһаа хойшо тиимэ ехэшье саг үнгэрөөгүй. Гэбэшье энэ шухала хэмжээндэ тон харюусалгатайгаар хандаһанай, хүн бүхэндэ, нэн түрүүндэ коммунист бүхэндэ ехэ эрилтэ табиһанай, үйлэдбэриин арга боломжые һайнаар хэрэглэхэ, арьбалалтын гурим наринаар сахиха гээшэ ямар удха шанартай байһые зүбөөр ойлгуулһанай ашаар Шэнэ Бэрээнэй завод дээрэ түрүүшын алхамууд хэгдэжэ байна. Тэдэ алхамуудайнь үрэ дүнгүүдые бага гэхээр бэшэ. Ойрохон зуурын үедэ түйлаһан 22 мянган түхэригэй арьбалалта энэ хүдэлмэриинь сэнгые гэршэлжэ үгэнэ.

Предприятиин партийна организаци, коммунистнууд хамаг юумэндээ гамтайгаар хандаха, ехэ арьбалалта хэхэ гэһэн хэрэгээ үшөө үргэдхэжэ байна.

В. ОРЛОВ.

Загарайн аймаг.

Дмитрий Свистуновой газар хахалжа байтар нэгэтэ совхозой директор нүхэр Хомутов хүрэжэ ерээд, ажал хүдэлмэри тухайнь асуужа байтараа, эхи захагүйгөөр, гэнтэл:

— Зай, халсээшээрөө бэзэбди даа, Яковлевич. Трактораа тушааха болоолши даа,— гэжэархибэ.

— ?...

— Аа, мартаабши? Хоёр жэлэй саана совхоздо ерэжэ ороходошни юун гэжэ хөөрэлдөө һэм бибди? Һанал даа.

— Аа...

Дмитрий Яковлевич одоол һанажа, «байн байтараа хоншоншье болгоо һаатнай, хүдэлхэб» гэжэ өөрөө хэлэһэнээ, тиихэдэнь «хаража үзэхэбди. Мэдэлсэжэ байхабди. Нютагжагты, үндэһэжэгты» гэжэ Борис Павловичай хэлэһэниие ойндоо оруулжархиба.

— Тэд битнай шадаха хүн гүб, хэр гэлдэхэбиб.

— «Хэр гэлдэхэ» гэхэ юун байха юм, хүнэйл хэдэг ажал байгаа бээ,— гэжэ Борис Павлович бэлай дуушье гаргаха янзагүй. — Ородохо, ажаллахал хэрэгтэй. Ажалшаш, ородосотойш,— мэдэнэбди. Федоровнатайш халта хөөрэлдөө һэм, балай арсанагүй бэлэй. Салин хүлһэнтнайш, олзо доходнайш дээшэлхэ гүб даа. Ерүүл зондо һайса түбхинэхэ, гэр бараатай, үхэр малтай, мухариха мотоцикл юу хээтэй болохо хэрэгтэй. Анна Федоровнатайгаа хөөрэлдөөд «за» гэлсээ һаа, намда ороорой. Гансал бу удаара: түлгэнүүдэй отаранууде бүридхэмнай. Хүдэлхэ хүнүүд эртээнһээ олдоһон байха ёнотой юм.

Свистуновтон табан жэлэй саада тээ нютаг урилжа, Шэтын областиин Красночикойско районһоо Борьёо нүүжэ ерэһэн бэлэй. Уужам талые бүрхөөһэн хонин һүрэгүүд, үргэн элдин тала дайда, заха хизааргүй таряалан хадалангууд, ураг эльгэн, үрин налархай хүн зон, баян тэнюун байдал — эдэ бүгэдэ залуу айлай дура татаа, нимэ нютагта ажаллахаа, ажаһуухаа хүсэл түрүүлээ.

Механизатор хүндэ гэнтэл хонишоноор ажаллахаа гээшэ түрүүшээр сошордомо, бэрхэтэйшэг байгаа. Тэд Дмитрий Яковлевич «ажалша, ородосотой» туладаа хонишодой ажалай «нюусануудые» түргэнөөр ойлгожо, магтаатайгаар хүдэлдэг болобо. Анна Федоровнашье мал хараха, тачнихаар бэрхэ байшоо.

Ажалдаа һаял тааража, дадажа байтараа, гай тодхор дайралдажа, Дмитрий гэнтын усалаар хүлөө хухалаад, ударанаар үбшэлжэ, отараяа ондоо хүндэ тушааха ушартай болобо. Тэд эдэгэхэдээ дахин хонишон болохо хүсэлөө орхёогүй һэн. Жэлһээ үлүү саг соо ажалһаа һамшажа, нёдондо зун түлгэ хонидые дахин тушаажа абабад. Ерэхэ хабартаа зуһагууд болоҗо, түрүүшынхээ хурьгалха хонид һэн. Тиимэһээ нёдондо зун бэлшээрин ногооной муу, ган гасуур байгаашье һаань. Свистуновтон залуу хонидоо үглөөнэй харанхы бүрэнхыгөөр гаргаад, халуу шататар һайса садхаагаад, шанга наратайдал хургаадаг, тиигээд үдэшын харанхы болотор бэлшээдэг байба. Һайса хүшэлжэ абаһан хонид намарай нэрюу унажа байха үеэр жэгдэ һайнаар, богони болзорто искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Эндэхи хонишодой заншалаар. Дмитрий хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ арга шудалжа, заалгажа, энэ шухала хүдэлмэрине өөрөө үнгэргөө. Шалгалта хэхэдэ, түлгэ хонид һайнаар ороондо ороһон байба. Үрэжүүлгын һүүлээр Дмитрий Яковлевич баһал хонидоо үдэр, һүнигүй бэлшээжэ, шадаал һаа «бөөрэ бүтүү» болоторнь таргалуулхаяа ородоо. Ган жэлдэ үбһэ тэжээл дутамагтай үбэлжэгдэхэнь гэжэ нёдондо намар эли болошоо. Зунай һүүл багаар ороһон бороо шингэй һүүлээр ута, дулаан намар боложо, хаа хаанаг ногоон ургажа, хонидоо галуулха арга бии байб эдихэ үбһэ тэжээлэйнь з бине шадамар хүнүүд зу таа хонидойнгоо бэедэнь жэ, гадар, дотор өөхэ б дагалдаг шуу. Нигэжэ хонид намар, үбэлдөө бэлшэжэ, талха тарянай лёолсожо байбал, үбһэ т гашагааршье эдеэд, хурь тэлтэрөө таргаяа табиг шэеэ һуларуулдаггүй. дүршэлтэй бэрхэ, хуушт тай хонишодой олон тухай нэйшье үлүү. Юумэ ойл дэжэ абахаяа ородожо нүхэрөөр һайн Дмитрид хонишод энэ оньшые һайса һэн. Нүхэд хонишодойнь һан бэшэшье ушарнууд даа.

Нэгэ мэдэхэдэ, февра шье дүүрэхэ дүтэлжэ, т хурьгад гаража захалб гурба хоноһоор байтар о харжал мэдээ». Сүүдхэ 35-40 хонидой хурьгалжа шахардуул үе болоо гэ хонид гэхэдэшни хэдэ эхирлэжэ, хошоод-турба

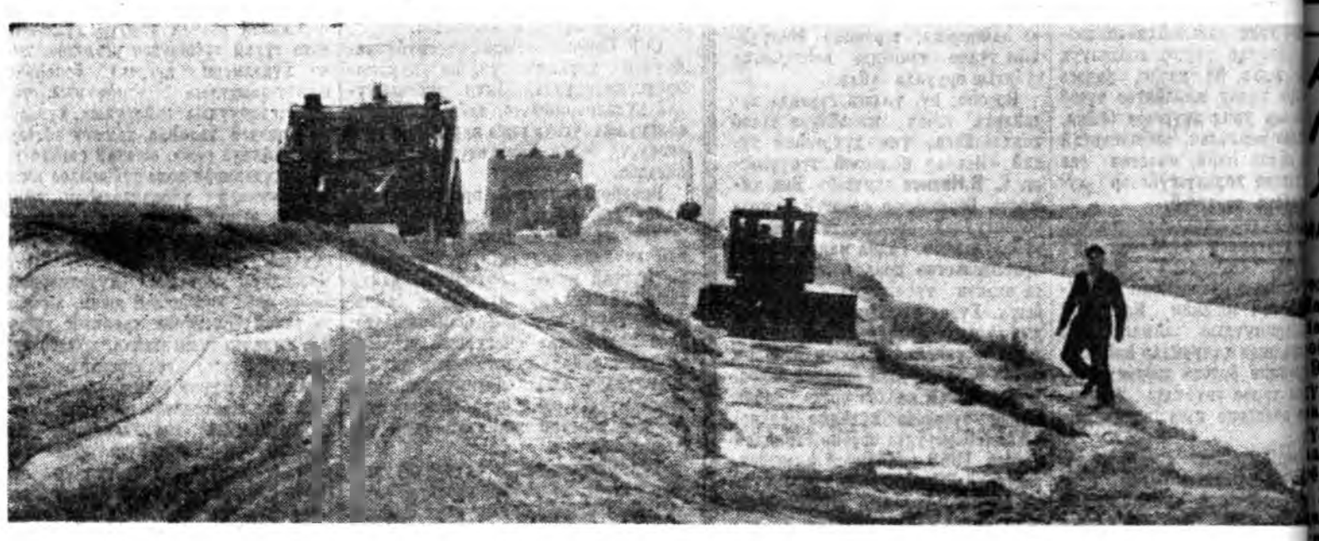

БЕЛОРУССИИН ССР. Полесьедэ эхилһэн мелиоративна барилга Бүхэсоюзна комсомолой дайшалхы барилга гэжэ соносхогдонхой. Гушан табан барилгын монтажна управлени. оньһожоруулагдаһан нүүдэл колоннонууд Минскэ, Брестскэ ба Гомельскэ областнуудай намагтай газар дээрэ хүдэлжэ байна. Жэлэй эсэс хүрэтэр тэдэнэр 59 мянган гектарай намаг хатааха юм.

«Главполесьеводстройн» мелиораторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Лунинецкэ управлениин коллектив түрүү һуури эзэлнэ. Тон томо барилганууудай нэгэн—Х участогта 4750 гектарай 4 мянга гараниинь ашаглалгад хэй. Эндэ 100 гаран гидро-барилганууд бодхоогдоо, хат даа. Мүнөө жэл үшөө 800 гектар газар ашаглалгада у хараалагдана. Намагта хушагдаһан, хии хосоржо бай зар арад зондо туһа үгэжэ эхилхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Припять гол дээрэхи хаалтын бар

ТАСС-ай фотохро

ҺАЙН ХҮН ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ХААНАШЬЕ НЮТ

Малай тарган— а дуулалгын шадабариһаа

ХАДЫН ҮНДЭРЭЙ БЭЛШЭЭРИ

Хамар Дабаанай бүхэтэр орьёл торьёл ураануудай үбэр ташалангаар Зүүн Мүрэн, Үүрэ, Зэдэ голнуудай эхи абадаг холын үндэр газарнуудта зунай сагта үхэр мал бэлшээгээ һаа, ехэл таарамжатай бэлшээри яһала эдбэг гээшэ.

Эндэ хада газарта эртэ хүйтэрдэг, хабар сайан оройтожо хайладаг, ногооной гараса зарим тэды һаатуулдаг. Гэбэшье иимэ, дээрэ хада газарай ногоон элбэг бэшэшье һаа, ая гангаар анхилһан шэмэ ехэтэй, малай бэедэ шэнгэсэтэй, түргэн хүшэлуулдаг, таргалуулдаг гээшэ. Тиимэһээ шэмхэшье ногоо талаар хосороонгүй зүбөөр хэрэглэжэ шадаха шухала болоно.

Хэнэйшье мэдэнэар һоно батагана, ниааһанһаа сүлөө, үндэр газарай һэрюундэ малшье дуран соогоо бэлшээжэ, дүүрэн хүсэ абаха байна. Хада уула газарта үхэр адуулдаг малшан хүн үдэр бүриин түсэбтэйгоор хүдэлхэ ёнотой. Тэд тэрэнь хэдэ дахин хубилжа болодог. Ушарынь юуб гэхэдэ, гэнтэ шанга һалхин, ехэ уһатай аадар бороо адхажа магад. Ехэл һэримжэтэй, хёрхо нарин байха хэрэгтэй.

Би өөрөө олон жэлдэ энэ үхэр малаа туужа ерэдэг хадаа эдэ бүгэдые һайн мэдэхэ болонхойб. Уула хадын уларил байгаалитай танилсажа, оршон тойроноо саг үргэлжэ шэнжэлжэ ябадагби. Энээнһээ гадна, хээрэ холын хада газарта болгоомжотой, һэргэг, аюул бэрхэшээлэй урдаһаа тэмсэхээр бэлэн ябаха ушартайшье болодог. Ганса аадар бороон аюултай бэшэ, мүн шоно, баабгай, зэрлигшэнэн нохой гэхэ мэтэнүүд нилээд ехэ тойбо годхор ушаруулдаг. Тиимэһээ адууша, малша хүндэ буу, дурам, һайн ангууша нохой заатагүй хэрэгтэй.

Бидэ майн һүүл багаар нүүжэ ерээ һэмди. Хадын үбэр ташалангуудта үхэр малаа дуран соонь табингүй, газарыень һэлгүүлэн бэлшээжэ, удашэндөө манаанайнгаа газарта асараад бүридхэжэ, даба, хужар амасуудагбди. Мүн шулуунда шулгарһан, хүйтэн аадарта ядарһан үхэр малые барижа, ветеринарна түргэн туһаламжа хүргэдэгби. Зунай үе соо байраяа 3-4 һэлгэдэгбди. Бидэ мүнөө Нуартын Эхиндэ зуһажа байнабди. Зунай дүүрэтэр Зэдын эхин, Нухэн-Шэбээтэ гэжэ газарнуудаар һайн ногооной бэлшээри бэдэржэ, байраяа ходо һэлгэнэбди. Бидэ, Жамбал Аюшеев, тарэнэй хүбүүн Николай—гурбан хүн 286 эрэ хашарагуудые харуһалнабди. Малаа бэ, шэнэндэ таргахынгаа урда Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозо жэшээгээр үхэр бүхэнэй ш рние зунай үедэ 100-аа граммаар нэмээхэ гэһэн т бяа һэмди. Энэ түсэбэйн рэхэ байһаниие урда ж дүршэл дээрэһээ һайн м Гансал ородолго гаргах наар малаа адуулха шуу

Манай совхозһоо хады шээринүүдтэ бүхыдөө 28 толгой мал абаашагданхай, жэлдэ эндэ ногооншье Нигээд ерэхэдээ ганса үдэр бүхэндэ 3 тонно шах хан абтажа байна бшуу. гаяа КПСС-эй ЦК-гай, Пленумэй материалнуудт нилсаад байхадаа, малша ородосотойгоор хүдэлнэ. хознай гүрэндэ мяха хүн табан жэлэйнгээ түсэб 1-дэ үлүүлэн дүүргажэ, б лэй пунктда 19440 ц ородо 19912 центнер м шаагаа. Жэлэй дүүрэтэр 4000 центнер тарган мяха һөө гадуур тушааха юм. эдэ туйламжануудта энэ хадын бэлшээридэ хүдэлж һан бидэ малшадай нилээ та бии юм.

М. ОШОР

Түнхэнэй аймагай Са совхозой мал

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭ ХЭНЬ ЛАБТА

Хэдэн жэлэй саада тээ Улаан-Удын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мал шахан таргалуулха түсхай гүүртэ эмхидхэһэн бэлэй. Эндэ тугал, хашарагуудые шахан таргалуулха харюусалга ехэтэй ажалда дүй дүршэлтэй малшадые томилһон юм. Зун, намарай үедэ малаа һайнаар адуулжа, үбэлдөө дулаан байрада харуһалһанай ашаар энэ ажахын малшад гүрэндөө мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб аяар январь һарада дүүргээ һэн. Тэдэнэй тушааһан үхэрнүүд бултадаа шахуу тобир тарганууд, ехэ шэгнүүртэйгээр абтаһан байна.

Мүнөө энэ ажахын Булаг гэжэ зуһаланда 800-гаад буруу, хашарагууд адуулагдажа байнхай. Тэдэнь 8 гүүртэ болгожо амиарлагданхай. Эдэ гүүртэнүүдтэ олон жэлдэ мал ажалда лбажа дүй дүршэлтэй болоһон бэрхэ малшад ажаллана. Жэшээлэн хэлэбэл, Г. А. Патрахина К. К. Фадеева хоёр үбэлэй һарануудта малайнгаа тус бүриин шэгнүүриие дээшэлүүлхэ түсэб 143 процент дүүргээ. Тиихэдэ С. Е. Патрахин, Г. И. Рыжаков гэгшэд энэ хугаа соо түсэбөө 150 процент бэелүүлээ.

Мүнөө энэ ажахыда мал бэлшээн таргалуулха талаар горитойхон ажал ябуулагдана. Ехэ-Хунилын малшад Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозойхидой үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, үхэр бүхэнэй шэгнүүриие сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмээхын түлөө ородожо байнад.

— Булагай бэлшээриин ногоон аргагүй һайн даа. Үхэрнүүдые ородожо адуулаа һэн, шэгнүүриинь ямала горитойхоно мээхээр. Малшадаймнай худэлмэри нилээд һайн байнхай,—гээд колхозой зоотехник Алексеев хөөрэ

Эдэ гүүртэнүүдтэ июль шэгнэлгэ үшөө эхилээдүй. һээ түрүүшынь дүнгүүд со доодуй. Мүнөө тэрэншьег ойлгосотой. Малшад үгээ халхагүй, бүхы арга шадал гажа, абаһан уялгаяа дүр байха.

И. ШЕГЛА

АНГУУШАДНАЙ ШАЛГАРНА

Манай республикын ангуушад үнгэрһэн жэлдэ 312 шоно арьяатаниие хюдажа. РСФСР соо түрүү һуури эзэлэн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи агнуурийн управлениин мүнгэн шан, вымпелдэ хүртэбэ.

Мүн энэ жэлэй түрүүшын хахадта шоно хюдалга амжалтатайгаар ябажа байна. Мүнөө дээрээ 120 арьяа хороогдоо. Баунтын ан шан Г. И. Парфенов 3 хоёр эрэ шоно, Зэдын гуушан Д. Очиров 3 эмэ но хюдаа. Мүн Сэлэн ангуушан Р. Э. Дорж нэгэ нүхэн соонноо ш аяар 7 гүлгэ баряа.

М. ГЫЛЫКО

охотовед

18 наһатай Люда Нильсагаева эндэ эжытээ суглаа хүдэлдэг юм. Залуу һаалишан үнеэдые оньһон машинаар һаахадаа бэрхэ болонхой.

Шэбэртын һүүлийн 2-дохи фермэ Бэшүүрэйнгээ совхоз соо суурхаһаар унинэй юм. Байгша оной түрүүшын үдэрһөө эхилжэ энэ фермэдэ оньһон машинаар үнеэдэй һаадаг болоһон байгаа. Мүнөө үедэ 200 гаран үнеэдые, тэды шэнээн тугалнуудые арбаад һаалишад харуһална.

— Оньһон арга хэрэглэдэг болоһоор ажалнай хүнгэршоо. Хүл, гарнайшье амараа. Һүүлийнайшье дээшэлжэ захалаа. Энэ машинаһаа һалаха аргамнай үгы. Мүнөө һайн бэлшээритэй Нарин-Заган нютаг зуһаланда нүүгээд байһадаашье, энэ оньһон машинаараа үнеэдэй һааһан зандаабди гэжэ эндэхи һаалишад хэлэнэ.

Нигэжэ ажалайнгаа хүнгэрһэндэ урмашаһан һаалишад агуулхэ вождиингоо түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтаһан байна. Өбтэй эетэй тус фермын коллектив ураглшаа шармайн ородожо, ажалайнгаа эршэ улам шангадхаһан юм. Энэшье ойлгосотой ааб даа. Энэ жэлнай юрэ бусын жэл гэжэ булганда мэдээжэ бшуу.

Түрүүшын кварталда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүй гаргахада, тус фермын коллективэй ородоһон ажалай аша харюулагдаһан байгаа. Шэбэртынхид май һарада түсэбтэ даабаряа 156 процент дүүргэжэ, совхозой дирекциин болон парткомой дамжуулгын Улаан туга хүртэһэн байна.

Зунай дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1000 литр һүүаха гэһэн сэлэнгынхидэй үүсхэлые Шэбэртын фермын һаалишад халуунаар дэмжэн абаад, хэлэһэн үгээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлэй зунай үедэ бүхы үнеэдһээ сүүдхэдээ дунда зэргээр 700—800 литр һүүаадаг һаа, мүнөө 2125—2160 литр хүрэтэр һаана. Энэнь үнеэн бүхэндэ 1025 литр һүн болоно.

Һаяхан совхозой бүхы малшадай зүблөөн үнгэргэдэжэ, хахад жэлэй ажал хүдэлмэриин үрэ дүн гаргагдаа һэн. Тиихэдэ шэбэртынхид бүхы һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, баһал нэгэдахи һуури эзэлбэ. Хэрбээ тус фермынхид хахад жэлэй туршада 1759 центнер һүүаха түсэбтэй байбал, 2006 центнертэ хүргөө гэхэ гү, али даабаряа 114 процент дүүргээ.

Тус коллективэй түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ совхозой түрүү һаалишад Дулма Дармаева, Дулма Будаева, Мария Конечных, Мүнко Цыбиков болон бусад нилээд ехэ хубитаяа оруулна. Жэшээлхэдэ, 15 жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлжэ байһан Дулма Дармаева хахад жэлэй турша соо даажа абаһан 19 үнеэдэйнгээ толгой бүхэнһөө 1145 литр. Мария Конечных 1106 литр һүүаагаа.

Энэ фермын тоо бүридхэгшэ Сэбжэдма Базарова һаалишад малшадайнгаа ажал хүдэлмэреэр омогорхон нигэжэ хөөрэнэ:

— Фермымнай хүдэлмэришэд партийн ЦК-гай июлиин Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, тэрэниие үнэн сэдьхэлһээ дэмжээ. Түрэл партиингаа хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ онсо анхарал хандуулжа байхадань баясан, урмашангүй яахабибди. Юрэдөө саг болзор соогоо гараһан тогтоол гэжэ һананаб. Партиингаа анхаралда харюу болгон, Улаан тугаа хэззэдэшье алдахагүйе ородохобди. Мүнөөмнай мал ажалые хүгжөөлгэдэ ехэл таатай жэл тохёолдобо. Һанаһаар хура бороон ороно. Үбһэ ногооной, талха тарянай ургаса яһала һайн. Элбэг дэлбэг тэжээл энэ жэлдэ абтахал байха. Юуб гэхэдэ, малай ашаг тиимые дээшэлүүлхэдэ үбһэ тэжээл гол үүргэ дүүргэнэ бшуу. Тэжээл, тэжээл, үшөө дахин тэжээл гэжэ нүхэр Брежнев Пленум дээрэ тон зүб хэлээ. Тэжээлэй байбал, һүншье абтаха. Фермымнай һаалишад партиин уряада харюусахын тулада дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, үдэртөө үнеэн бүриһөө 9—10 литр эрхим шанартай һүүаана.

Тоо бүридхэгшын хэлэһэн үгэдэ этигэмээр. Һаалишадай ажал хүдэлмэритэй танилсахада, байгша оной туршада үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һүүаха гэһэн уялгаяа эндэхи һаалишад үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй. Дулаан боложо эхилэмсээр малаа үдэр һүнигүй адуулдаг болоһон байгаа. Нигэжэ һүүаяа нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Хэрбээ шэбэртынхид май һарада нэгэ үнеэнһээ 130—150 литр һүүаһан һаа, июль һарада 200—210 литр һаана. Энэн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, июлиин Пленумэй тогтоолоор урмашаһан һаалишад һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа абахань лабтай.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

Энэмнай хорёод жэлдэ тус фермэдэ хүдэлһэн, жэл бүхэндэ совхоз соогоо бултанһаа ехэ һүүабадаг һаалишан Дулма Гармаева.

— Бүхы үнеэдээ оньһон машинаар һаагаашье һаа, зариманиинь хатуу хүхэтэй байдаг. Тэдэнэй дэлэнгэйнь оёорто үлэһэн һүүгараар шобторжо абадагбди — гэжэ залуу һаалишан Дымбэрэлма Базарсадаева хөөрэнэ.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ХААНАШЬЕ НҮХЭД

...нгэ байха. Түрүүшээр нэжээ-...эрээ байра соогоо нахнжа, хони-...о хурьгалуулжа хонодог байна-...а хоёрооро байдаг, тиигээдшье ...шэ хурэхээ болиходоо нүнин-...ээ гурбаараа байдаг болобо. ...ижэлжэ унтаад, амараад лэ, ...ит нара соо хурьгашад хони-...йнгоо байра соohоо гараашьегүй ...хуу. Гол түлэбтөө хахад нара ...ээ тургэн зали үнгэржэ, хорёод ...ног соол хонид хурьгалжа дүү-...ртэнэн.

Хамта 677 зуhаrhаа 740 га-...н гэхэ гү, али 100 эхэ хонин ...ирhоо 109 хурьгад абтаад бай-... Түсэбынь — 85. уялгань — 95 ...гаа. Свистуновтой мүрысөөтэй ...тагай хуушанай хонишон Дэм-...эл Гадянов холохон ахигдаша-...н байба. Борьёогой совхозой ...тай солотой зуутадай тоодо ...рьга абаhан түрүүшынгээ жэл-..., шэнэ түллэhэн хонидтой ота-...хид орожо, магтаал, юреел-...ье болобо. Шэнэ түрэhэн хонид-...о нимэ олон хурьга абаhан ота-...урдань эндэ байгаагүй шахуу ...м. Ойн баярай 1970 ондол хони-...одой дунда үсэд шанга мүры-...ен боложо, Гасурун Рабдаев, ...то Буянгуев, Мирон Андреев мэтын хуушанай, дүршэл ехэтэй хонишод лэ зуhагуудhаа 100-hаа 110 гаратар хурьга абаа.

Залуу хонидhоо нимэ олон хурьга абахашье, абаhан хурьгадаа толгой бүтэн мал болгохошье гээшэнь амаргүй. Угайдхадаа, үбhэ тэжээл дутамаг, ута, хүйтэн хабар болоо. Апрелийн хуушаар саhан орожо, удаа дараа хии бараанууд боложо зутарааба. 50-яад, зуhагууд эхирлэжэ. 100 шахуу эхир хурьгад лэ бэрхэдүүлээ. Шэнэ түрэhэн туладаа эхэнүүдынь хурьгадаа садхаахагүй юм. тэрэ сааная хурьгадаа абажа үгэнгүй, голожо зобоохо. Эхирлэhэн зуhагуудые хахад hара, 20 хоног соо hэтэ хурьгадтайнь амяарнь таhалга соо байлгаха ушартай бологдоно. Олонхидойнь үрөөл хурьгадые ондоо, hүтэй хониндо заядажа, үнсэнэйнгээ hү уулгахаhаа наша боложо байгаад, нэгэнэйньшье «нюдэ анюулангүй», толгой бүтэнөөр тэнжээжэ шадагдаа. Хурьгадай hайнаар харууhалагдаhан гээшэньшье аргагүй. Минеральна тэжээл, бутаруулагдаhан талха тарианай зүйл, сагаан шохой, дабhа, уhан — дуран соонь. Дорohоо хуурайхан, зөөлэхэн.

Угайдхадаа, отарынхид бултадаа—сакманщигуударшье ерэhэн хүнүүд булта түрүүшынхеэ хурьга абахаяа байhан шэнэ хүнүүд. Предприяти, организацинуудhаа ерэhэн Анатолий Корнев, Алексей Павлов гэгшэд, урдань түл абахаhаа байха, малай хажууда ошожо үзөөгүй тооной хүнүүд— дэмы юу хэлэхэб— оролдоо, аhан шадалаараа болоо. Дмитрий Яковлевичай туhалагша, хоёрдохи гарай хонишон Михаил Плюснин хонидоо hайнаар бэлшээхэhээ гадна, түл абалгын үедэ үбhэ тэжээл зөөлсэжэ, хони, хурьгадые уhалалсажа, харууhалалсажа, бэшэнэйнгээ ажалые ехээр хүнгэлэлсоо. Юрэл, отарыхид өбтэй, зохидоор ажаллажа гараа.

Хони, хурьгадшье ногоондо үни хада садашаhан, мүнөө түлэг лэ таргалжа, мяхажажа, томо боложо байна. Хурьгад 20 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр эхэhээ hалгаагдаха.

Механизатор Дмитрий Свистунов Борьёогой совхозой алишье хонишонhоо дутуугүй, бэрхэ хонишон боложо мэргэжээ. Мүнөө ажахын тоосооной, гаргашын лимидэй «нюуса», хуули ёhые hайса ойлгожо абахаяа оролдожо байна.

...Борьёогой талын гүбээнүүдэй нэгые дууhан хушажархиhан хонид бэлшэжэ ябана. Хурьгадтаяа хамта 1500-гаад толгой. Нюргаар дунда зэргэ, шабдаг сула бэетэй, урин шарайтай гуша гарамгай наhатай энэ хүнэй досоо ямар нэгэн бодол ороhон янзатай, холые шэртэй, бодолгото болон зогсоню. Хажуудань — гурбан багашуултай Анна Федоровнань.

— Манайш отарын нооhо, мяханай өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалhанhаа ябашье доошоо байха ёhотой. Центнер нооhон 320-ёод түхэригhөө, хурьгадаймнай шэгнүүрээ нэмээhэн мяхан центнерэй 60 түхэригhөө саана ошохо ёhогүй. Центнер нооhомнай гүрэндэ тушаагдахадаа 600-гаад түхэригтэ, мяхан 300-гаад шахуу түхэригтэ гүб даа.— гэжэ Дмитрий Яковлевич бодолго гүйлгэнэ.

Мүнөө отарада түсэбэй ёhоор 3,2 килограммай орондо адаг 3,5 килограмм нооhо абахаар хүлеэгдэнэ.

Түрүүшынгээ амжалтаар урмашаhан, баясаhан Свистуновтон мүнөө бүрил урма зоригтой, оролдосотой шударгыгаар ажаллажа байнхай. Нүүдэлээр ерэhэн айлайхи Борьёодоо «нютагжаа, үндэhэжөө», нүхэдтэй болоо.

—Ажаллахал хэрэгтэй даа. «Хаанашье нютаг, хаанашье нүхэд» гэжэ хэлэдэг. Энэ зүб. Зүгөөр, бидэнэр Борьёо нютагта таараха, нютагжаха хубитай хүнүүд байhан гээшэ бэзэбди. Нютаг нугада, зон нүхэдтэ гомдол үгы даа, ажаллаха, ажаhуухал хэрэгтэй,—гэжэ Дмитрий Алексеевич хөөрэнэ.

Баян дэлгэр, уужам сэлюун Борьёодо нютагжажа байгаа айлда үшөө ехэ амжалта, үнэр олон, тэгшэ hайхан жаргал тогтог.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Хурамхаанай леспромхозой бүхы участогуудта ниитын эдеэ хоол hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тайга соо модо отологшодшье, гараж соо хүдэлдэг механизаторнуудшье, түб hууринай хүдэлмэришэдшье эндэнь нүүдэл столоводо эдеэлдэг юм.

Тэдэнэртэ амтатайшье, хямда сэнтэйшье эдеэн ходоодоо бэлдээтэй байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доодо складай столовын повар Александра Корнеевна Колесникова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„ДОРЖО БАНЗАРОВ ТУХАЙ ДУУН“

«Түрэл арадайнгаа түүхэдэ омогорхолынь боложо ороhон хубүүд туhайгаа хүн бүхэн баяртайгаар hанажа, урмашан сэдьхэжэ ябадаг гээшэ.

...Тиимэhээ ганса нэгэ гү, али хоёр зохёолоор арадайнгаа түүхэдэ суурхаhан хүниие «дууhан харуулбабди» гэхын аргагүй».

Поэт Николай Дамдиновай бэшэhэн «Доржо Банзаров тухай» поэмын «Урид хэлэгдэхэ үгэ» соohоо эдэ мүрнүүд абтаба. Үнэхөөрөөшье, Буряадаймнай түрүүшын эрдэмтэн тухай зохёолнууд яhала бэшэгдэhэн. Зүгөөр тэрэнэй hүүлшын жэлнүүд тухай зохёол бүтэгдээгүй байhан. 1967—1968 онуудта Николай Дамдиновай бэшэhэн гурбан акттай «Доржо Банзаров» гэhэн зүжэг энэ дутагдалые усадхаа гээд hанагдана.

Тэд поэт . энээн дээрэ тогтоогүй, зүжэг зохёожо байхадаа, Доржо Банзаровай гансашье hүүлшын жэлнүүдые хараадаа абаа бэшэ, тэрэнэй уг гарбал, түүхэ түрэлөөр hонирхоо ха юм. «Олдоhон шэнэ бариманууд, сээжэдэ түрэhэн бодолнууд шүлэг боложо энэ поэмэ бүтэба» гээд поэт мэдүүлнэ. Номой хэблэлээр hаяхан гараhан энэ зохёолыень иража, «өөрын эхитэй захатай, бэеэ дааhан зохёол болоо юм гү?» гэhэн асуудал табин, үншагшын эрхээр hанал бодолоо хэлэжэ туршая.

Урдамнай дэлгээтэй хэбтэhэн энэ поэмэ дурдалгаhаа, табан бүлэгhөө бүридэнэ.

Николай Дамдиновай бэшэhэн, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй Буряадай драмтеатрай сценэ дээрэ табигдаhан «Доржо Банзаров» гэhэн зүжэгые хараhан хүн бүхэн авторай хэды ехэ оролдожо, ямар ехэ материал суглуулhые, архивай олохон дансануудые, шарлашаhан хуудаhануудые нюдэнэйнгөө шалатар шагаагаа гэжэ ойлгоо гээшэ гү? Хайшаи гэхэб?! Харагша, үншагшадта хүрэжэ ошотороо зохёол, зүжэг бүхэн hайса хүлhэ адхаруулдаг ааб даа. Буряадайнгаа түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровай бага наhа яhала мэдэхэ болонхойбди. Бэлигтэй уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хубүүн Доржо» гэhэн роман ород, буряадшье хэлэн дээрэ хэгэ дахин Улаан-Үдэдэмнайшье, түб хото Москвадашье хэблэгдэн гаража, үргэн олон үншагшадай дура буляаhаар. Зүгөөр Николай Дамдиновай энэ поэмэ гартаа бэряад байхадаа, нэгэ хүн туhай яаhан олые бэшэхэ юм гэhэн асуудалда өөhэдөөшье мэдэнгүй ерээ бэлэйбди. Теэд поэмые үншаад байхада, энэ асуудалшье хүсэсэ бууража, бэлигтэ поэдэй гуурhан дорohоо үшөө нэгэ толотомо зохёол мүндэлбэ гэжэ ойлгобобди.

Табан бүлэг — табан дуун. «Дурдалга» үншажа эхилхэдээ, «Эсэгын нэрын», «Шэнэ газарай», «Шэнхинээтэ нарhадай», «Минии багша Ленинэй» авторай өөрынгөө арадай аман зохёол тон hайн мэдэхэ байhыень абаhаар лэ мэдэжэ абанабди. Эндэ олоншье үгэгүй ойлгосотой. Николай Дамдинов буряад арадайнгаа аман зохёолой аялгаар бэшэhэн «Байгал тухай домог», Шэлдэй занги тухай дуун» гэжэ ехэ hайхан поэмэнүүдтэй hэмнай.

Эхүүн жабарта унаса шэрбүүлэзд,
Эртын ургы хайратай.
Дорюухан толгойгоо гунхагад гүүлэзд,
Доржо Банзаров хайратай.

Ухаагаа хэдышье дэбжүүлхэ хүн аад,
Уларил шэрүүншэг байhан гээ.
Саашадаа хэдышье ябаха hэн аад,
Сагынь хатуухан байhан гээ.

Эдэ мүрнүүд урдын дуунай зөөлэхэн, гунигтай, үйтай нэгэ аялгые hанаулжа, манай сээжэдэ хайрлаhан, шаналhан мэдэрэл түрүүлээд абана бэшэ аал?

Николай Дамдиновай зохёолнуудые яhала мэдэнэбди. Тиибэшье «Доржо Банзаров тухай дуу» иража hуухадаа, буряад арадайнгаа заншал, абари зан, ёhо гуримые, шажан мүргэлые hайн мэдэхэ хүн байна гэжэ үшөө дахин ойлгонобди.

«Hэеы гэр» гэhэн дуун... hэеы даралга тухай поэдэй энэ мүнөө уран гоёор, нюдэндэ харагдама тодоор зураглан бэшэхэдэ, «үнэхөөрөөшье иимэ байгаа даа» гэhэн бодол толгойдо зуралзана.

«Hэеы гэр» гэhэн бүлэг соогоо урданай, Доржо Банзаровай түрэhэн үеын үшар байдалые автор харуулжа шадаба. Хоёр дабхар дарлалта доро байhан үгытэй буряад арадта ямар хүндэ хүшэр байгааб даа!

Тамада жаргаха тухай —
дуугархаяа эшэлши!
Тамада нёлбоод, өөдэ нарые
hарабшалжа,
Ухаан бодолоо гэгээн гэрэлээр
соробхюулжа,
Урган тэниижэ шадаал hаа —
Хүн гээшэлши.
Үгы ха юм теэд —
Тиигэжэ тэниийhэн хүниинь!
Үгытэйшүүлынь баянай урда
мүргэнэ.
Айл хотондоо айлгуур, hүрөөтэй
баяниинь
Амбан ноёной саазата гарhаа
мэгдэнэ.
Амбан ноёниинь хаанай дүрэдэ
hүгэдэнэ.

«Хилэ дээрэ», «Бүхы дэлхэйдэ— үбэл» гэhэн бүлэгүүд тухай олые хэлэлтэгүй. Эдэ бүлэгүүд бэшэндээ орходоо дутуу бэшэ. hулааршье бэшэгдээгүй. Эсэгэеэ дахажа, хилын харуулда ошоhон бишыхан Доржын эрэ хүнэй янзаар хубшын хүндыдэ, ойн орбондо ябаhан, «аржагар мүнгэн, бүридхэгшэгүй хээтэй асари ногоон» доро унтажа, сонгоогдоhон ангай мяхаар хоолложо, Галдан Бошогтын угай хүн байhанаа дуулажа, худэр шэнжыень абаhые уншанабди.

Доржо Банзаровай бага наhан шэрүүн үедэ үнгэроө. 1825 оной декабрьда Петербург хотын Сенадай талмай дээрэ буhалгаа хэжэ туршаhан дворян офицернүүд тухай суурян аяар холын Буряад дайдын Үшөөтэй нютагташье дуулдана. Иигэжэ балшар ябаhан Доржошье шулуун зүрхэтэй газар дайда бии юм хаям гэжэ ойлгожо эхилнэ.

Эдэ бүгэдые поэт үран шадамараар зураглаа. Тэрэ сагай байдалай амисхаал хажуудамнай мэтээр дуулдажа, сэбдэг хүйтэн Сибирь дайдын сээжэндэ хабтайhан Буряадай таладашье үбэлэй hалхин шуухиржа, жэргэмэлай жэрьеэтэй, сэсэгүүдэй хангалтай хабарай саг ерэхэл уды хэбэртэй. Жэхымэ хүйтэн!Зол жаргал, эрхэ сүлөө хаанаб даа?!

Үлгэн дайдада —
Үшөөтэйhөө, Байгалhаа
Үбэлэй ордон хүрэтэр —
Үбэл, үбэл...

Поэмын «Талын бороо» гэhэн бүлэгтэ онсо анхарал хандуулхаяа hанаа hэмди. Манай hанаашаар, энэ бүлэг поэмэ соохи эгээл хурса, тэрэ үеын байдалые, Доржые тойрожо байhан хүнүүдые, тэрэ сагай ёhо гуримые, шажан мүргэл hүзэгые эли тодоор харуулhан дуун болоно. Нимэл тулюур, үгытэй, хатуу шэрүүн байдал Доржые hүүлдэшье «хухалаа». Энэ харанхы соohоо гэнтэ дэгдэн гараhан алтан хараасгайхан орьёл өөдэ дэбин дэбин ябатараа, хорон годлидо сүмэ харбуулан, үхэдхэн унаал даа.

«Талын бороо»... Удхатай, гүнзэгы нэрэ! Хаха гантаhан дайда, уужам тала нажарай халуун наранда зүлгэ ногоогоо шатаалгаад, унда эриhэн нарай хүүгэн мэтээр ангарангар гэжэ хэбтэнэ. Эгээл энэ гандашаhан тала мэтээр буряад арадная талын бороое, эрхэ сүлоое, зол жаргалые хүлеэжэл хүлеэжэл байгаал даа. Үхэhэн амиды хоёрой хоорондо хэбтэhэн Доржо хубүүхэн талын бороо хүлеэhээр үнинэй hэн.

Үбшэн Доржые ламашье, бооншье абарбагүй. Халуун наранда шатажа, галдуулжа hууhан сэсэгхэниие талын бороо абарба. Хамшагта бооруулhан Доржые эхэ дайдань, түрэhэн байгаалинь, эсэгэ малаан тэнгэринь абарба.

«Талын бороо»...Дуутай шуутайгаар Буряад дайда дээгүүр үнгэрhэн Талын бороо. Энэ амидарал асарhан бороо тухай поэдэй бэшэhэн дуун удхаар гүнзэгы. Юуб гэхэдэ, үхэл ажамидарал хоёрой хоорондо ото боложо байдаг тэмсэлые философиин үндэhэн дээрэ баримталжа, хара сагаан хоёрой алинайнь иладаг байhые поэт уран хурсаар харуулаа ха юм. Тиигээдшье манай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровай хуби заяан, hаhаниинь ерээдүйн гэрэлтэ байдал болон хара муухай хаанай хархис уе хоёрой хоорондо, нара харангүй үнгэрhэн, зуралзаhан одон болоно. Арба наhатайдаа аюулта үхэлэй гарhаа Доржо Банзаров абарагдаа. Теэд гушан гурба наhандаа хүндөөр үбшэлөөд хэбтэхэдэнь, тэрэниие абарха «талын бороогой» ороогүйнь харамтай.

Саашань. Поэт Николай Дамдинов энэ поэмэ соогоо Доржо Банзаровай бага наhанай хэдэн талые hайнаар, тодоор, этигэмээр харуулжа шадаба гээд тэмдэглээ. Буряадай литературын жасада энэ зохёолойнь сэгнэгдэшэгүй хубита болон ороохо байhандань hэжэг түрэнэгүйбди. Хэлэнэйнгээ, найруулгынгаашье талаар поэзиин дээдэ хэмжээнүүдтэ хүрэhэн энэ зохёолынь үргэн олон үншагшадай hонирхохо байhанда этигэнэбди.

...Доржо Банзаровай холын замда, алдарта харгыда бэеэ зэhэжэ, Зэдын үргэн талаhаа ниидэжэ гарахада, Саяан уула, Байгал далай, Бүрин хаан хада hайхашаан, омогорхон хаража hуугаал даа. Урагшаа, хубүүн урагшаа!

Иигэжэ
Тэрэ үдэр
Баруун хойшоо зүгэлжэ,
Байгалай эрьеын байса дээгүүр
шэглэжэ,
Банзаровай харгы замынь зурыба.
Эшэгы гэрэй зүүдэн дунда
үэзгөөшэ
Эрдэм ухаанай эрдэни хурса хяра
тээшэ,
Үнэhэншье боло, мүхэдгүйгөөр
гэрэлтээшэ
Үхэлгүй мүнхэ алдар тээшэ
зурыба!

Буряад тала дээгүүр аадар мэтээр шуурян үнгэрhэн Октябрь тухай суурян түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровай нэрэ солые, алдар сууе улам улам мүнхэлбэ. Мүнөө Улаан-Үдэ хотодо түбхинэhэн Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ hургуулида эрдэм ном шудалдаг буряад хубүүд, басагад, хүшөөгэйнь хажуугаар үдэр бүри гарахадаа, «харанхы манан соо сахилгаан мэтэ ялагас гээд унтаршаhан» ехэ бэлиг тухай бодолгото болыт!

Түтэсхэе. Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаров тухай олон зохёол бэшэгдээ. Теэд Николай Дамдиновай бэшэhэн энэ поэмэ бэеэ онсо дааhан, удха гүнзэгы зохёол болоо гэжэ яаха аргагүйгоор этигэгдэнэ. Түрүүшын эрдэмтынгээ хуби заяанай шэнэ таланууудые мэдэжэ абабабди. «Талын бороогойнь» зөөлэхэн, дуулахан дуhалнууд доро ябажа, ангантаhан дайдын хомхойгоор ундалхые харабабди.

Г. ДАШИБЫЛОВ.
КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна дээдэ hургуулида hуралсагша.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАhАНhАА

МАЛШАД КУРОРТДО АМАРХАНЬ

Аймагаймнай «Авангард» совхозой түрүү малшад—гахайшан Мария Васильевна Бутина hаалиншан Цырен-Дулма Гомбоева хоёрой нэрэ олондо мэдэжэ. Эдэнэр 1969 оной социалис мүрысөөнэй түгөөр, эрхим амжалта түйлаhа айнгаа түлөө курортдо амарха путёвкоор шагнагданшан юм. Мүнөө эдэнэртэ тэрэ путёвконуудынь үгтэбэ.

Цырен-Дулма Гомбоева—августа, Мария Васильевна—сентябрь hарада Горячинск курортдо ...ожо амарха, эмшэлүүлхэ байна.

СОВХОЗОЙ СТИПЕНДИ АБАХА

«Авангард» совхозой эрхим малшин басаган Вера Будареева Побышын Арадай Республикада ...шалгаар ябаhанаа hаяхан бу-...ажа ерээ.

Энэ hаалишан Буряадай хүдөө ...хын институтда орохоёо шал-...лта үгэхөөр бэлдэжэ байна. Вера Будареевагай дээдэ hургуули ...ургэтэр совхозынь стипендиг ...ожэ байха юм.

ЗУГЫ—ОЛЗОТОЙ hАЛБАРИ

hаёлдэй тосхон хэр үгhаа зу-...ыншадөөрөө алдартай юм. «Аван-...ард» совхоз ган гасуур байhан ...ондо зунайшье үедэ зугын то-...о ехэр суглуулhан байгаа.

Үнгэ бүрин сэсэгтэ үбhэ но-...гоогоор баялиг Хёлго мүрэнэй ...ьедэ тус совхозой зугын пасека ...ршоог. Эндэхи зугышэн Михаил Константинович Шайдуров зунай ...ин үеэр 600 килограмм хангал-...та hайхан мёд хурьажа абаhан ...м. Харин мэнэ hаяхан дахин бэ-...ондэ, баhал тэрээнhээ бага бэ-...ые абаhан байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинэй эм» газетэhэ.

БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

Аймаг дотор барилгын хүдэлмэ-...ри архилгэр 335-дахи нүүдэл ко-...мсомолнай коллектив байгша оной ...түүгшын хаhад жэлэйнгээажа-...лай дүн согсолбо. Цырен-Дылык Намсараевич Шагдаровай хүтэлбэ-...рилдэг бригадын барилгашад бү-...гэдэhөө hайнаар ажаллаа. Энэ ...бригадынхид «Первомайский» совхозоо барилга хэхэдээ, hара бү-...нөөгөө даалгабарие 120—130 процент дүүргэдэг байhан. Эдэ ...барилгашадай уран гараар совхозой түб Эдэрмэг тосхондо бай-...ан hадэн шэнэ гэрнүүд бедоо.

Цыдын Санжиевич Цыренжаповай даадаг залуушуулай бригада Загастай нютагай барилга дээрэ hайнаар ажаллаба.

ШЭНЭ КОМБИНАТ

Өдөлой, hэ заhаха, гутал ...ёдо, заhабарилха цехүүдтэй арад ...ной ажаhуудалай хэрэглэмжэ ...hангалгын комбинат аймагай түб-...тэ баригдажа, hаяхан ашаглалгада ...орулагдаба. Мүн эндэ часы заhа-...барилгын мастерской нээгдэхэ юм.

Шэнэ комбинат тус аймагай ...малшадай ажаhуудалай хэрэгдэмжэ hангалгада эгээл туhатай эрхим бэлэг болоно,—гэжэ Ахын аймагай «Малшан» газетэ мэдэ-...сэнэ.

АГИТБРИГАДА—ҮБhЭШЭДТЭ

Байгал-Хударын соёлой байшангай агитбригада—үбhэшэдэй отогуудай хүндэтэй айлшад. Үбhэшэдэй үдэрэй хоолдо заабhарлалгын үеэр Т. Телешова, В. Чалпанова гэгшэд орон дотороо боложо байhан hүүлэй мэдээсэлнүүдээр политинформаци хэнэ. Галя Стафировагай сэнгүү хүхюун дуунууд, Таня Непомнящих уран байhан шүлэг уншалга, Оля Чирковагай хүигэн хиидэм хатар—үбhэшэдэй урма зориг бадаруулан, зугаа энеэда үүсхэдэг байха юм. Валера Чирков, Таня Кожевникова, Таня Балдакова, Валентин Баландин—агитбригадын эдэбхитэй гэшүүн.

Кабанскын аймагай.
«Байгалай галнууд» газетэhэ.

Советэй хүдэлмэри

Үүлтэр hайжаруулгые үндэhөөрнь хубилгаха

Аймагай ажалшад шэнэ табан жэлдэ мяха абалгаяа 46 процентээр, hү—40, нооhо абалгаяа 23 процентээр нэмээхэ, ажахы бүхэн түсэбhөө гадуур дээшэлүүлэгдэhэн сэнгээр 8—10 процент мал ажалай эдеэ хоолой зүйлнүүдые жэл бүхэндэ худалдаха гэhэн зорилго урдаа табиба. Хараалhанаа бодотоор бэелүүлхын тула колхоз, совхозууд адууhа малайнгаа ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха асуудалда гол анхаралаа хандуулжа байна.

hаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагай Советэй эзлжэтэ сесси дээрэ «Аймагай колхоз, совхозуудта малай үүлтэр hайжаруулха, тоо толгойень олошоруулха хэрэгэй хангалтагүй байдал ба тэдэниие усадхаха хэмжээ ябуулганууд» гэhэн асуудал зубшэн хэлсэгдэбэ. Нимэ асуудалай хойшолуулагдашагүй болоhониинь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, мал ажалhаа абтадаг ашаг шэмэ мүртэйөөр урганагүй, нэгэл хэмжээндээ байhаар. Хэлэhэнээ баримталан, хадэн тоонуудые жэшээд үзээ. Аймаг дотор hүүлэй юhэн жэлэй туршада (1961—69 онууд) үнеэн бүриин hаали 263 килограммаар дээшэлээ гахэ гү, али 1510 килограммда, хонин бүхэнhөө нооhо хайшалалга 140 граммаар гэхэ гү, али 2,8 килограммда, тушаагдаhан эбэртэ бодо малай шэгнүүр 16 килограммаар гэхэ гү, али 290 килограммда хүрэhэн байха юм. Тиихэдэ зарим ажахынуудта үрэ дүнгынь бүришье доогуур. Жэшээнь, «Родина», «Путь Ленина» колхозууд, «Одон» совхоздо үнеэн бүриhөө 1300—1360 килограмм hүн hаагдана.

Сесси дээрэ элидхэл хэhэн аймсоведэй үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник К. А. Торгашин гол анхаралаа мал ажал эрхилэлгэдэ бии байhан дутагдалнуудта хандуулаа. Тиихэдээ hүүлэй жэлнүүдэй туршада 100 эхэ малhаа хэды тугал, хурьган, эхэ гахай бүхэнhөө порошоонхо абтааб, ямар ажахынуудта hүн багаар hаагданаб, нооhон хайшалагданаб, түл түрсэнь үсөөнөөр абтанаб, ниитын малай тоо толгой хэды шэнээнэзэр үсөөрөөб, хэды толгой-үнеэд, хонид, гахайнууд үрэжүүлэгдэнгүй үлөөб, искусственна аргаар үрэжүүлгын пунктнууд хаана хүдэлмэргүйб, хаагдааб, зооветеринарна мэргэжэлтэд олонхидоо шахуу энэ тэрэ мэдээнүудые суглуулаад, өөhэдынгөө уялга мүртэйгөөр дүүргэдэггүй байха юм гэhэн хаа хаанагүй ушардаг дутагдалнуудые тооложо гараа. Харин үүлтэр hайжаруулхын түлөө хүдэлмэри аймаг дотор ямараар табигданхайб, энэ хэрэг хаана, ямар ажахыда, фермэ, отара, гүүртэ дээрэ илангаяа мууб, эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэдэй зүгhөө бодото ямар хэмжээнүүд абтааб, туhаламжа үзүүлэгдээб гэhэн асуудалнуудта элидхэлшэ тогтоогүй. Сессидэ бэлэдхэл яаралтай түргөөр хэгдээд, эдэ асуудалнуудта дүүрэн харюу үгахэ арга боломжо элидхэлшэдэ үгтөөгүй байгаа гү гэhэн бодол түрэжэ болохо. Тиимэ бэшэ. Аймсоведэй гүйсэдкомой даалгабаряар аймагай түбэй эмхи зургаануудай хүгэлбэрилэгшэд, депутадууд, үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд колхоз, совхозуудта ошожо, үүлтэр hайжаруулгын, малай тоо толгой олошоруулгын хэрэг ямараар табигданхайб гэжэ байра дээрэнь шалгаhан байха юм. Эдэ комиссинуудhаа ороhон материалнуудые али бүхы талаhаань шэнжэлжэ үзөөд, hайн муусень тоб гэмээр тодоруулаад, саашанхи зориг гонуудаа хараалжа шадаагүй гэжэ хэлэлтэй.

«Авангард» совхозой Алташын Адагай hү hаалиин үүлтэртэ фермын дүй дуршэл туршаа нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй. Энэ фермын ажал хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө hаань, бусадта ехэ hонирхолтой байха байгаа. Юуб гэхэдэ, тус фермынхид хэдэн жэлэй туршада аймаг соогоо түрүүлжэ ябадаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ Алташын-адагайхид үнеэн бүриhөө 2900 килограмм hү hаажа, аймагай фермэнүүд соohоо баhал эрхимлэжэ гараhан юм. Тиихэдэ тус фермын үнинэй hаалишан, партиин гэшүүн Ц.-Д. Улзытуева үнеэн бүриhөө 3668 килограмм hү hаажа, аймагай чемпион болоо hэн.

Ниитын малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө аймагай нэгэшье ажахы дүүргээгүй, харин үсөөрүүлээ гээд элидхэл дотор хэлэгдэнэ. Июлиин нэгэнэй байдалаар нёдондонойхидо орходоо аймагай ажахынуудта 302 тугал, 5493 хурьган, 938 поршоонхо, 153 унаган дутуу абтаа. Залуу түл түрсэ абажа түлжүүлгээр «Знамя Ленина», Лениной нэрэмжэтэ, «Заганский» колхозууд, Суулгын, «Одон», «Эрдэм» совхозууд бусадhаа «шалгаржа» гараа. Жэшээнь, «Знамя Ленина» колхоздо 123, Суулгын, «Эрдэм» совхозуудта 117—99 тугал дутуу абтаа. Лениной нэрэмжэтэ колхоз хурьга абалгаяа 1004, «Заганский» колхоз 852, «Одон» совхоз 967 толгойгоор үсөөрүүлээ. Гахай олоор үсхэбэрилхэ гэhэн тусхай шиидхэбэриин гараhан байбашье, «Родина» колхоз эхэ гахайнуудаа 252, «Авангард» совхоз 283 толгойгоор үсөөрүүлээ.

«Эрдэм» совхозойхид сесси дээрэ шангаар шүүмжэлүүлээ. Тус ажахын главна зоотехник В. Фроловичой өөрынгөө уялгада хайхарамжагүйгөөр хандадаг байhанhаа уламжалан, энэ жэлэй зургаа hара соо 90 толгой хашараг, гунжадай миин 20-нь ороондо оруулагдаа. Залуу эмэ малай тусхай гүүртэ эмхидхээд, харин тэндэ табиха бухануудаа урид бодомжолоогүй байгаа бшуу. Гадна совхоз байгша жэлэй сентябрь, октябрь hараануудта 6350 толгой хонидые тушаахабди гэhэн хэлсээ мал шахан таргалуулдаг hутайн совхозтой баталаа. Тиигэбэл ажахы 23500 толгой хонитой байха гэhэн түсэбөө дүүргэхэгүй болоно. Искусственна аргаар үрэжүүлгын пунктнууд эндэ хододоо хүдэлдэггүй. Совхозой директор И. Акатов сесси дээрээ үгэ хэлэхэдээ, аймаг дотороо зоотехническэ тоо бүридхэлэй, үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэриие үндэhөөрнь гуримшуулха, техник-үрэжүүлэгшэдые бэлэдхэлгын гуримые hайжаруулха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ уялгатайби гэhэн хубхай хоohон үрянууудые дурдаад лэ, ажахыдаа байhан дутагдалнуудые усадхаха талаар ямар юумэнэй хэгдэжэ байhан тушаа энэ гэхэ юумэ хэлээгүй. Тэрэ өөрөө дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сесси дээрэ үгэ хэлэhэн колхозой түрүүлэгшэнэр, зооветеринарна мэргэжэлтэд соohоо нэгэниишье искусственна үрэжүүлгын пунктнуудаа жэлэй дүрэн сагта хүдэлдэг болгоод, бухануудаа үсөөрүүлэе гэhэн дурдахал оруулаагүй.

Ниитын малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлдэлгэ тушаа элидхэл дотор нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй гээд аймагай ветлабораториие даагша Загудин тон зүб шүүмжэлэл хэө. Хоohон рацион дээрэ байhан эмэ малнуудhаа hайн түл абахамни гэжэ оролдоhоной дэмы. Тэжээлэй бага, муу байhанhаа үүлтэртэ мал өөрынгөө шанарые гээпэ, hүүлэй hүүлдэ нютагай үүлтэрэй малhаа бага хэмжээнэй ашаг шэмэтэй болоно гээд Загудин тэмдэглэбэ.

Аймсоведэй сесси дээрэ шухала асуудал зубшэн хэлсэгдээ. Үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэри гансал сессиин шиидхэбэрөөр дүүрэхэ бэшэ. Энээнэй hүүлээр зоотехническэ мэргэжэлтэд КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар ажаллаха ёhотой болоно.

Сесси хэлсэгдэhэн асуудалаар тусхай шиидхэбэри абаа. Тэрээн доторнь иигэжэ бэшэгдэнхэй: 1975 ондо үнеэн бүриhөө 2200 килограмм hү hаахын, хонин бүриhөө 3,4 килограмм нооhо абахын, тушаагдаха эбэртэ бодо малай шэгнүүр 350, гахайн—100, хониной—40, галуунай 3,7 килограммда хүргэхөөр зооветеринарна хүдэлмэриилэгшэд ажалаа эмхидхэхэ үилгатай гээд хэлэгдэнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ОРОНОЙ ХОТО ГОРОДУУДААР

КИЕВ. Городой тоя томо ба гоё талмайнуудай нэгэн—Калининай нэрэмжэтэ талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

Репортаж

СЭЛЭНГЭ ДЭЭРЭ БОЛОҺОН БАЯР

Хэнэйшье мэдэҺээр үнгэрэгшэ амаралтын үдэр орон доторнай Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэр үргэнөөр тэмдэглэгдээ. Мүн манай республикын олонитын түлөөлэгшэд Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ сугларжа, энэ үдэртэ зорюулагдаһан баяр ёһолол хаража баясаа.

...Үдэрэй 10 часай үеэр Сэлэнгэ Үдэ хоёрой уулзуурта катернууд һубарилдан гаража ерэнэ. Манай ороной 15 союзна республикануудай тугуудтай катернуудай һүр жабхаланта хүгжэмэй аялга доро сугларагшадай урдуур гарахадань, нэрьемэ альга ташалтан зэдэлшэбэ).

Түрүүн ябаһан катер эрьедэ туласа ерээд зогсоноо. Тэндэһээ катернуудай парадые эрхилэгшэ Ивашкин гаража ерээд, ДОСААФ-ай республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Александровта элидхэбэ... Удаань, катернуудшье саашалжа, Сэлэнгын аали намдуу уһанай нюруу дээрэ спортын мүрысөөн эхилбэ.

...Катернууд, түргэн ябадаг скутер онгосонууд, хэдэн ондоо түхэлэй онгосонуудай мүрысөөнэй «зурлаа» дээрэ бэе бэеэ һэлгэнэ. Хүн зон онгосонуудай урилдаа ехэтэ һонирхон харана, мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые магтана.

Уданшьегүй юрэ бусын мүрысөөн эхилбэ. Катерай хойно ута аргамжада шэрүүлһэн «санашад» уһанай нюруу дээгүүр һалхин түргөөр шуумайлдана. Зарим дээрэ зүрхэтэйшүүл энээнние хараха-даа һүү-һай табилдан, «Яаһаншье аймшартайгаар гүйлгэнэб!» гэлдэнэ.

Удаань, «Огторгойн баатарнуудые хүлеэжэ байнабди! Манай түбэй парашютна клубай бүлэг спортсменүүдтэй самолёт гараба» гэһэн үгэнүүд радиогоор дамжуулалдаба.

Уһан дээгүүр нидэһэн самолёдһоо уданшьегүй парашютистнар хойно хойноһоо таһаран, шулуун шэнгеэр доошо унана. Уһан дээрэ бууһан тэдэнэр эрьедэ тамаран гарана. Парашютист Георгий Шевцов акваланга-тай буужа, уһан доогуур тамараад, эрьедэ гаража ерээ.

Парашютна спортоор болоһон энэ мүрысөөндэ СССР-эй спортын мастерта кандидат Игорь Мордеев, Геннадий Коплин, Борис Чистяков, Владимир Данилов, Владислав Смирнов, Георгий Шевцов, Галя Божайдина, Вера Медведева гэгшэд эндэ сугларагшадые баясуулаа.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдажа түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүд: Лаптев, Маркова, Пляскин, Мухин, Пугачев, Мокров, Башкирцева, Братеньков, Мстёлкин, Емельянов, Игумнов гэгшэдтэ республикын ДОСААФ-ай, физкультура ба спортын комитедэй диплом болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

В. ЛЫГДЕНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Парашютист Вера Медведева уһан дээрэ. 2. Далбагатай онгосонуудай урилдаан.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

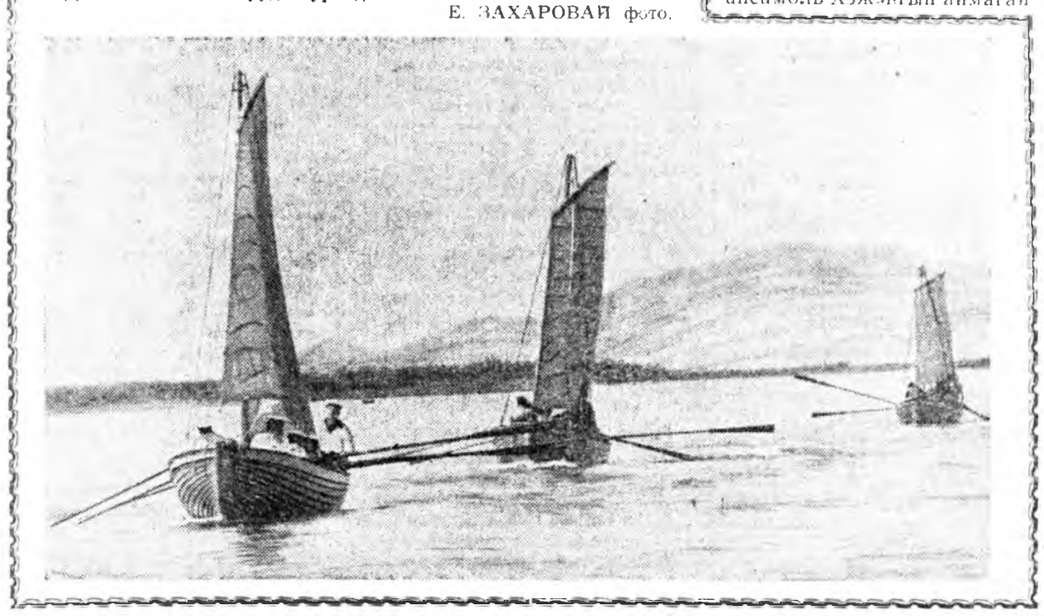

НААДАНАЙ ТОО—2:0

ФУТБОЛ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр болоһон наадан иимэ тоотойгоор дүүрээ. Манай «Сэлэнгэ» командада айлшаар Тольятти хотын «Торпедо» команда ерэһэн байна. Эдэнэр «А» классай футболистнуудтай түрүүшын жэлээ тулалдажа эхилээшье һаа, шадамар бэрхэ команданууды тухашаруулһан байха. Мүнөөдөө эдэнэр дүн хамта 18 очкотой болоихой, «Сэлэнгэһээ» урдуур ябана. «Торпедо» командада СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэтэй хоёр футболист бии. Нэгэниинь—хамгаалагша Майоров, нүгөөдэнь—добтологшо Тикин гэгшэд болоно. Нүгөөдүүлыншье «халуун шулуу» долёоһон, дуршэлтэй спортсменүүд юм. Зүгөөр Алас-Дурна зүгэй хото городуудаар айлшалжа эхилһэн «Торпедын» футболистнууд Шэтын СКА командада 1:0 тоотойгоор шүүгдэшэһэн байха юм.

Наадан түлэг дундаа орожо хоёр командын футболистнууд хоорондоо ана мана тулалдажа, сугларагшадые баясуулна. Эндэ илангаяа айлшадай футболистнууд шадамар бэрхээр наадана. Эдэнэр улаан-удынхидэй добтолгоһоо воротагаа хамгааламсаараа гэнтэ хурдан солбоноор урагшаа гаража, «Сэлэнгын» хамгаалагшадые мэгдэхээнэ. Командын добтологшод Петров, Тикин, Горчиков гэгшэд илангаяа солбон хурдан, техникэ һайнтайгаар добтолго бүхэнөө эмхидхэнэ. Воротагаа шадамар бэрхээр хамгаалжа эхилһэн, добтолгодоошье орходоо шуран солбон спортсменүүдые абаһаар харахадаа, эндэ «Сэлэнгэ» айлшадаа шүүжэ шадаха аа гү гэһэн асуудал эзэлүүдгүй гараа бшуу. Энэ асуудалда наадан хоёрдохи хад тобоймо харюу үгөө. Юу хэдэ, уулзалгынгаа түрүүшын минута соо наадаһан футбо нууд тоо нээнгүй, амаралгада һан байна.

Манай «Сэлэнгэ» энэ үдэр яновскын «Волга» командата даһандал, яһала һайнаар, шаа бэрхээршье добтолоо, воро хамгаалаа.

Наадан хоёрдохи хаа эхилһээр арбаад минутын байхада «Сэлэнгын» добто дой нэгэн—Юрий Калашник хэдэйнгөө дамжуулһан б абамсаараа, гэнтэ урагшаа га даа, тэрэнээ онобшотойхоно хихоньшье тэрэ, стадион гээш ешэбэ... Тоо нээһэн «Сэлэ футболистнууд наадаяа бү римтай болгожо, ульгам х хэдэ хэдэн добтолго хэнэ, гаалгаяашье болгоомжотойго хидхэнэ.

...Наадан эхилһээр гушаа бадахи минутын ябажа б Анатолий Михнов үшөө нэг бэгэ сохижо, уулзалгын 2:0 болгожорхибо. Иигэжэ хүлеэгдэһэн, урмашаараа сугларагшадаа баясуулба х

Удаадахи наадан июлиин үнгэргэгдэхэ. Айлшаар ма Саратовай «Сокол» команда болонхой.

Б. ЦЫРЕМПИЛО

ВЕТЕРАНУУД ОРДЕН, МЕДАЛЯАР ШАГНАГДАБА.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдһээ хойшо олон жэл үнгэрбэшье, тэрэ үеын сэрэгшэд хайшан гэжэ шанга тулалдаан соогуур гараһанаа хэзээдэшье мартахагүй.

Энэ жэлдэ манай ороной ажалшад Илалтын 25 жэлэй алдарта ойе үргэнөөр тэмдэглээ. Мүн үнгэрһэн дайнда баатаршалга гаргаһан олон хүн гүрэн түрын шагналда хүртэнэн байна. Үндэр хайрада хүртэгшэдэй дунда манай республикын түлөөлэгшэд бии. Дайнда хабаадалсаһан, дайшалхы габьяатай хүнүүд военкомадта һаяхан сугларба. Железнодорожно районой военком В. Р. Шелестенко дайшалхы орден, медальнуудые барюулхын тула тэдэнние эндэ уриһан байгаа. Тэдэнэй нэгэн Александр Васильевич Мосин. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда эрэлхэг зориг харуулһанайнгаа түлөө, мүн Илалтын 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «Шэн зоригой түлөө» гэһэн медальда хүртөө.

Улаан-Удэ станциин локомотивна депогой слесарь, коммунис ажалай ударник Иван Иванович Музыка халаанайнгаа даабари 110—112 процент дүүргэдэг байна. Ажалай түрүүшүүлэй нэгэн И. И. Музыка баруун фронтдо минёр ябаһан. Нэгэтэ бэшэ дайшалхы захиралтануудые зүрхэтэйгөөр дүүргэдэг байгаа. Мүнөө ветеранай сэзжэдэ «Алдар солын» III шатын үшөө нэгэ шэнэ орден толорбо.

Мүн худалдаа наймаанай байшангай директор И. М. Еманаков, авиазаводой худэлмэришэн И. Д. Люсик, коммунис ажалай ударник Д. А. Ясюкевич гэгшэд «Улаан Одоной», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай» II шатын орденуудаар шагнагдаа.

О. МЕРКУЛОВ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ

Аяар холын Чукоткоһоо ерэһэн «Эргырон» (Үүрэй толон) гэжэ дуу, хүгжэмэй ансамбль Хэжэнгын аймагай бүхы ажахынуудаар ябажа, гастролёо дүүргэбэ.

Советскэ Союзай арадуудай хани барисаандa зорюулагдаһан үдэшэ Хэжэнгын соёлой байшанда үнгэргэгдөө. Манай хүдөөгэй «артистнар» энэ үдэшэдэ хабаадалсаха зуураа, эскимос залуушуулда мэндые хүргөөрэйгты» гэһэн дуу хоорооро дуулажа үгөө.

Айлшадай зүгһөө дуушан Спартак Инхилек уянгата дуунуудые дуулажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Уян нугархай бэетэй Ирина Хульхугье «Орошод» гэһэн хатар гүйсэдхөө.

Удаань КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануу айлшадта барюулагдаһан байна. Иигэжэ СССР-эй арадуудай хани барисаанай үдэшэ баяр баясхалангай оршоо байдалда үнгэргэгдэбэ.

Ц-Д. ДЫМБРЫЛОВ.

ТЕХНИКУМДЭЭ УРИНАБДИ

1928 ондо гидромелиоративна техникум нээгдэһэн юм. Түрүү Улаан-Удэ хотодо байһанаа Хяагта ерээ һэн. Мүнөө үедэ энэ техникум Ивалга нютагта шэнэ байрада оробо. Һургуулиин корпус, хамтын нэгэ байра, гараж, котельнэ, насосой станци, багшанарай гэр баригдаад байна. Сентябрь һарада үшөө 472 хүнэй байха хамтын байра баригдажа дүүрэхэ.

Манай техникумдэ иимэ отделенинүүд бии: **гидромелиоративна, барилгын, электрифинациин, гидромелиоративна ажалые оньһожоруулгын, худөө ажахые оньһожоруулгын, малай байрануудые оньһожоруулгын, мүн заочно һуралсалай.** Эдэ отделенинүүдтэ наймадахи ба арбадахи класс дүүргэһэн хүбүүд, басагад абтаха юм. Ажахынуудһаа һуралсалда эльгээгдэһэн хүнүүд нэн түрүүн абтаха байна. Дунда һургуули дүүргээшэд хоёр жэл хахад, наймадахиие дүүргээшэд гурбан жэл хахад һураха. Манай техникумэй бухгалтерска, землеустроительна отделенинүүд Улаан-Удын худөө ажахын техникумдэ үгтэбэ.

Заочно һуралсал мелиораторнуудые, худөө ажахын механигуудые, барилгашадые бэлдэдэг.

Техникумдэ гушаад шахуу аудитори, спортивна зал, аткова зал бии. Студентнэр сүлөө сагтаа секцинүүдтэ ба уран һайханай кружогуудта хабаадалсадаг, Улаан-Удын театрнуудта ошодог.

Душэн хоёр жэл соо хоёр мянга гаран мэргэжэлтэд техникумые дүүргэжэ гараа.

Техникумдэ һайн мэргэжэлтэд-багшанар олон. Гушаад жэл С. С. Петухов, О. Г. Копылов, С. С. Пальчиков, И. И. Бутаков гэгшэд худэлдэг.

Манай техникум дүүргээшэл Ураалһаа эхилээд Сахалин хүртэрхи хизаар, республика, областьнуудта худэлхээ эльгээгдэдэг. Бухы студентнэр автомобиль ба трактор жолоодохо үнэмшэлгэ абадаг.

Хубүүд ба басагад, манай техникумдэ оромо һурахыетнай уриэбри.

А. НИМАЕВ,
Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ивалгын гидромелиоративна техникумэй һуралсалай байшан.

Авторай фото.

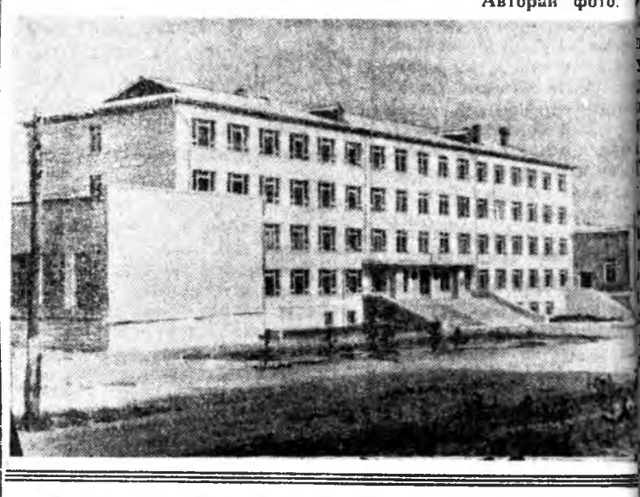

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

УРДА АФРИКЫН РЕСПУБЛИКАТАЙ БАТАЛАГДАҺАН ГУТАМШАГ ХЭЛСЭЭН

Англиин империализм Африкын эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай тон хорото дайсан байһанаа дахин харуулба. Урда Африкын үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадта буу зэбсэг дахин худалдажа эхилхэ гэжэ Англиин правительствын «эрид сэхээр» шиидэһиень парламентда үгэ хэлэхэ зуураа гадаадын хэрэгүүдэй министр Дуглас—Хьюм гэгшэ сонсохобо.

Англиин правительствын шиидхэбэри Африкын хэдэ хэдэн ороннуудта улад зоной тон ехэ зэбүүрхэл татаһан байна. Англитай харилсаагаа хубилгаха тухай эрилтэ шангаар табигдаба. Уганда, Замби, Танзани гэжэ үрэнүүдэй президентнүүд энэ асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада Дар-эс-Салам гэжэ городто тусгаар сугларжа, үндэһэ яһанай илгаа баримталагшадта буу зэбсэг худалдахаяа болихогүй юм һаань, нацинуудай нэгэдэл гэдэгһээ гараха гэһэн шиидхэбэри абаба, гэжэ Лондоной «Гардиан» газетэ мэдээсэбэ.

Англиин правительствын шиидхэбэри ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тусхай заседани дээрэшье эрид шангаар бүруушаагдаһан байба. Тэрэ заседани дээрэ үгэ хэлэһэн Советскэ Союзай түлөөлэгшэ дэлхэйн олониитын һанамжые сэхэ баһамжалһан ябадал гэжэ Лондоной правительствын тэрэ тогтоолые сэгнэнэн байха юм. Урда Африкын Республикын үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг засаг Африкадахи эб найрамдалда, аюулгүй байдалда хоро хүргэнэ гэжэ Замбиин делегат тэмдэглээд, үндэһэнэй илгаа гаргагшадта буу зэбсэг худалдаха ябадалые бүри шангаар хоримжолхо хэрэгтэй гэһэн резолюциин проект Африкын болон Азиин хэдэн ороннуудай зүгһөө оруулба.

Аюулгүйн Соведтэ хэлэгдэһэн тэдэ үгэнүүд, бүхы дэлхэй дээрэ, илангаяа Африкада, дэлгэржэ байгаа бүруушаалгын үргэн долгин Англиин шэнэ правительствын аюултай ябуулга хэжэ байнь, Урда Африкын расистнуудтай тэрэнэй нүхэсэжэ байһан ушарай хэһээлтэгүйгөөр үлэхэгүй байнь гэршэлэн харуулна.

ПРОГРАММА БОДОТО ДЭЭРЭЭ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Нэгэдэмэл фронтын ударидагша Сиримаво Бандаранайке гэгшэн толгойлдог Цейлоной правительство «сүлөөтэ, өөрын эрхэтэ, бэеэ даанхай республика» гэжэ ороноо сонсохо гэһэн шиидхэбэри гаргаабди гэжэ дуулгаба. Шэнэ конституци зохёохо ёһотой үүсхэлэй суглаан байгуулагдаба.

Энэ оной май һарын һүүлээр болоһон парламентска һунгалтын үедэ илалта туйлажа, засагаа гартаа абаһан Цейлоной правительствын түрүүшын хэмжээ ябуулгануу социально-экономическа горитой хубилалта хэхэ гэһэн һунгуулиин урда тээхи программа нэгэдэмэл фронтдо орогшо партинуудай бэелүүлхэ гэжэ эрид шиидэнги байнь харуулна.

Тэрэ программа баримталан, Цейлоной правительство «Фонд Азии», «Корпус мира» гэжэ Америкын эмхинүүдэй «туһаламжаһаа» арсаһан байна. Тэдэ эмхинүүд США-гай тагнуулай центральна управленитэй холбоотой юм, хүгжэжэ байгаа ороннуудта муу нэрэтэй болоһон байха юм. Цейлоной гүрэнэй нефтиин нэгэдэл горючи болон бусад нефтепродуктнуудаар ороноо хангаха бүхы ажал хэрэгые «Шелл», «Эссо», «Калтекс» гэжэ баруун гүрэнүүдэй нефтиин кампанинуудай мэдэлһээ гаргаба. Энэнь гадаадын нефтиин кампанинуудай Цейлон дээрэхи һүүлшын түшэг тулгуурние үгы гэһэн ябадал гэжэ тоологдохо зэргэтэй.

Гадаадын политикын талааршье шухала хэдэн хэмжээ ябуулгануу бэелүүлэгдэнэ. Цейлоной правительство ДРВ, ГДР, КНДР-тэй дипломатическа харилсаа тогтоогоо, Израильтай дипломатическа харилсаагаа таһалаа.

Гэхэтэй хамта, политическэ, экономическа болон социальна үргэн хубилалта хэхын тула ехэнүүд зорилгонуудые Цейлон шиидхэхэ ёһотой байна. Жэшээнь, энээнэй урда тээхи правительство гүрэнэй һан жасые хооһолжо хаяһан байха юм. Гадаадын мүнгэн гэжэ энэ орон соо байхагүй. Теэд, бүхы дэлхэй дээрэ сууда гараһан сай хилын саана гаргажа худалдадаг зад, гадаадын мүнгэгүй байжа байха юм. Яахадаа иимэ болоноб гэхэдэ, эрхим һайн сай үгэдэг ургамалай 75 процентнь англиинхидай мэдэлдэ байжа байдаг. Экономикые хүгжөөн дэбжэлгэ, улад зоной материальна байдал һайжаруулга, засагай хуушан аппарадые шэнэдхэн һайжаруулга, эдеэ хоолой дутамаг байдалые, худэлмэригүйдэлые усадхалга — түрүүшын ээлжээнэй эдэ зорилгонуудые бэшэ шиидхэгдэхэ ёһотой болоно.

Хүгжэлтын түрүү зам шэлэжэ олоһон Цейлоной правительство ажалшадай аша туһада, политическэ болон экономическа талаар бэеэ даанги байдал бэхижүүлгын аша туһада шухала асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ оролдоно. Тиимэһээ, тэрэ правительствые үргэн арад ниитэ улам ехээр дэмжэдэг байна.

Г. СКОБЕЛЕВ.
В. ГОНЧАРОВ.
С. БУЛАНЦЕВ.
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН ГААНАҺАА

ШЭНЭ СУДНА

ВАРШАВА. (ТАСС). Щецин гэжэ городой Варскыи нэрэмжэтэ судверфи дээрэ «Профессор Щеголев» гэжэ судна дээрэ туг мандуулагдаба. Тэрэ судна Советскэ Союзай захиалаар Польшодо бүтээгдэһэн байна. Тэрээниие ашаа шэрэхышье тулада, мүн далайн һургуулинуудай курсантнуудые һургахыншье тулада хэрэглэжэ болохо юм.

Курсантнуудай, багшанарай, мүн экипажай байха 240 зохид һайн таһалга энэ судна дээрэ бии. Тэрэшэлэн лекцинуудые үнгэргэхэ зал, библиотекэ, һуралсалай лаборатори эндэнь түхеэрэгдэнхэй.

Венгриин горигуудай амжалта

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Татабаньска шулуун нүүрһэнэй уурхайн шахтёрнууд энэ оной түрүүшын зургаан һара соо түсэбһөө гадуур 80 мянган тонно шулуун нүүрһэ малтаһан байна. Тэрэ амжалта Венгриин худэлмэришэнэй социалис партиин X съездые нэрэтэй түрэтэйгоор угтахын түлөө мүрысөөн соогуур туйлагдаба.

Хойшодоо шулуун нүүрһэ бүри ехэ ехээр малтажа абаха гэһэн шиидхэбэри 14 мянган хүниие нэгэдүүлһэн коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн дээрэ гаргагдаба.

Докернуудай забастовко үргэлжэлһөөр

ЛОНДОН. ТАСС-ай корреспондент А. Дряхлов иигэжэ дамжуулна: Англиин докернуудай бүхэнациональна забастовко недели хахадһаа үлүү саг соо үргэлжэлнэ. Гэбэшье, докернуудай ба эзэдэй хоорондохи арсалдаан бэлээр шиидхэгдахээр бэшэ. Англиин портнуудта ажаллагша 47 мянган худэлмэришэдэй салин хүлһэ дэшэлүүлхэ тухай зүйтэй эрилтые эзэд баяшуул, тэдэниие дэмжажэ байгаа правительство хангахаяа гол таһа арсаһан байна. Оойэдынгөө эрилтын хангагдатарнь забастовкоёо үргэлжэлүүлхэбди гэжэ докернуудшье эрид шангаар мэдүүлбэ. Худэлмэришэдтэ буулта хэжэ үгэхэгүй гэжэ эзэд баяшуулай талаһаа гол таһа арсадагынь Англиин экономикодо ехэл муу хойшолонтой байжа болохо.

КОМБИНАДАЙ ҺАЙНДЭР

ПРАГА. (ТАСС). Залужи гэжэ газарта байдаг Чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ орон соогоо эгэн томо химическэ комбинат дурасхаалта ой тэмдэглэбэ. 24 жэлэй саада тээ тэрэ предприятие чехословак арадта Совет правительство түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгэһэн байгаа.

Урдань гитлеровскэ Германиин мэдэлдэ байһан Залужиска комбинат дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Советскэ Союзай мэдэлдэ орохон байба. Жэл үнгэроед байхада, Совет правительство һэргэн бодожо байгаа Чехословакида тус комбинадые түлөөһэгүйгөөр дамжуулһан юм. Тэрээнэй дурасхаал болгожо, предприятиин коллективэй гуйлтаар чехословако-совет хани барисаанай комбинат гээд нэрлэгдэһэн юм.

Залужидахи комбинат мүнөө үедэ республикын химическэ промышленностиин продукциин долооной нэгэ хубиие үйлэдбэрилдэг. Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһэнэй 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысэхэ зуураа, предприятиин коллектив түрүүшын хахад жэлэй түсэб горитойгоор үлүүлэн дүүргээд, 18 миллион гаран кроной продукци нэмэжэ гаргаба.

КУБЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ФЛОТ

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын худалдаа наймаанай флодой ашаа шэрэхэ шадалынь революциин һүүлээр 6,5 дахин шахуу ехэ болобо. «Боэмия» гэжэ журналай мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө сагай эрхим зэбсэг түхеэрэлгээр хангагдаһан Кубын суднануд олон далай океануудта тамаржа ябадаг юм. Тэдэнэй нефть, худөө ажахын, промышленна эд товар Советскэ Союзһаа, социалис болон бусад ороннуудһаа шэрэдэг, тэрэшэлэн Кубаһаа саахар, тамхи, цитрусовэ жэмис гэхэ мэтые хариин гүрэнүүдтэ абаашадаг. Ашаа шэрэлгын хэмжээн саг үргэлжэ ехэ боложо байха юм.

Судна дээрэ ажалладаг мэргэжэлтэдэй тоо олошорно. Хэрбээ 1963 ондо 1100 хүн байбал, 1967 ондо 2,5 мянган хүн болобо.

Кубын правительство үндэр мэргэжэлтэй кадрнуудые һурган бэлэдхэхэ хэрэгтэ һаналаа ехээр табидаг. Мориэль гэжэ городой (Гавана провинци) далайн академидэ, бусадшье һургуулинуудта һуралсажа байгаа залуушуул түргэнөөр хүгжэжэ байгаа Кубын худалдаа наймаанай флодой суднануудай капитануд болохо юм.

Эдеэ хоолоор хангахын түлөө тэмсэл

ДЕЛИ. ТАСС-ай корреспондент В. Матиш иигэжэ дамжуулна:

Премьер-министр Индира Гандиин толгойлдог Индиин правительсто социально-экономическа программа бэелүүлхэ, хамагай түрүүн ороноо өөрын эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха зорилготой хэмжээнүүдые абажа байна. Индиин экономическа хүгжэлтын дүрбэдэхи табан жэлэй дүүрэхэ багта (1974 ондо) Индиин бэеэ даанхай болоһон сагһаа хойшо эгээн лэ ехэ хэмжээнэй—129 миллион тонно ороохо таряа орон соо абтаха юм.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ДАЙ БУРУУШААЛГЫН ТЭМДЭГ БОЛГОН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой дэргэдэхи Америкын делегациин советник Нельсон тэрэниие тушаалһаа сүлөөлхэ тухай мэдүүлгэ барижа, Вашингтоной гадаадын политикые буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ. Гүрэнэй секретарь У. Роджерс гэгшэдэ бэшэг бэшэхэдээ, Индохитадта США-гай хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй дайе Нельсон буруушааһан байна.

ТАЙЛАНДЫН СЭРЭГҮҮД КАМБОДЖЫН БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛ ЭБДЭБЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Тайландын сэрэгэй подразделенинүүд Камбоджын хилэ дабажа ороод, тэрэнэй патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү байлдаануудые хэжэ байна. Тэдэ подразделенинүүд Убон, Сисакет гэжэ Тайландын провинцинуудтай зэргэлжэ байдаг Камбоджын районуудта байлдаануудые хэнэ гэзд «Вашингтон Ивнинг стар» гэжэ газетын статья дотор хэлэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «КПСС-эй XXIV съездые угтуулан» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон материалнуудые. ВЦСПС-эй президиумдэ. Республикын колхоз, совхозуудай сабшалан дээрэһээ мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна комитедуудэй пленумуудые дээрэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон материалнуудые. А. Мурашевай «Үйлэдбэриин амжалтын нүхэсэл» гэһэн статья. Н. Шаховай «Агитбригадын маршрудууд» гэһэн корреспонденци. Экономическа эрдэмэй кандидат Еремин Экономико бэхижүүлгэ гуримшуулалга—шухала зорилго» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Еремин статьязгай түгэсхэл. П. Балтахинова-ай түрэһөөр 70 наһанда зорюулһан П. Борькиной статья. Улаан-Удын ороондын байдалай долоон хоногой шэнжэлэл. «Волжско машина бүтээлгын заводто»—ТАСС-ай фоторепортаж.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: С. Будыринагай «Сэнхир стадион дээрэхи һайндэр» гэһэн репортаж. Хизаар ороноо шэнжэлэлгын булан. Футбол.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА (долоодохи канал). чаһаа «Теремок», «Кошкин дом», 12 месяцев» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмүүдэй суглуулбари.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА (нэгэдэхи канал). чаһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 20.15 мин нутаһаа «Горн» гэһэн телевизионно журнал. 20.45 мин нутаһаа «Худөө ажалшаа» гэһэн дамжуулга. 21.05 мин нутаһаа «Золотой эшелон» гэһэн уран һайханай филь

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приемная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.